

Naročnina znaša mesečno 25 Din,
za inozemstvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflcova ulica 5. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telef.
št. 440.
Celje: Kocenova ulica 2. Telefon
št. 190.

Rokopisi se ne vračajo.
— Oglasi po tarifu. —

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125 in 8126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 453.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 1j 842, Praha čisto 78.180;
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 21. decembra.

Francoski proračun za l. 1929. je bil sprejet v poslanski zbornici, zdaj ga z veliko naglico pretresa še senat. Pričakovati je z vso gotovostjo, da bo do konca leta pod streho in da torej ne zadene Francije nevarni režim dvanajstin. S tem bi bil dosežen prvi, najvažnejši notranje-politični cilj novega Poincaréjevega kabineta, iz katerega so po kongresu v Angersu izstopili socialistični radikali in ki vsled tega razpola v zbornici z dokaj šibkejšo večino nego v časih narodne sloge in reševanja franka.

Proračun je imel dokaj gladko cesto, zlasti zato, ker je vlada izločila iz njega famozna člena 70 in 71, ki tvorita zdaj člene 33 do 43 tako zvanega decembrskega kolektiva. Po sklepu finančne komisije pa se o njih letos sploh ne bo razpravljalo. Potemtakem je pričakovati šele začetkom januarja prihodnjega leta izpraneje debate o zakonskem načrtu glede misijonskih kongregacij, ki je dvignil toliko prahu v francoski politični javnosti. Ker se je tudi pri nas skušala zadeva spraviti v napadno luč, ne bo odveč, če si jo natančneje ogledamo.

Gre za devet imenoma naštetih misijonskih redov, ki že zdaj delujejo v raznih francoskih in tujih prekomorskih deželah in tam poleg verskih smotrov širijo tudi francosko kulturo in s tem seveda politični vpliv Francije. Tem kongregacijam so vse francoske vlade, kar se jih je zvrstilo v desetletjih republike, dajale vsako leto znatne podpore za vzdrževanje učilišč. Po vojni jih je denarno podpirala ne samo vlada desničarskega nacionalnega bloka, marveč pozneje tudi razni kabineti levčarskega kartela. Tako so pod Herriotom l. 1915. dobile francoske misijonske kongregacije 7.100.000 frankov. Ista vsota jim je bila dodeljena tudi letos. Ker gre torej izključno za redove, ki delujejo v prekomorskih deželah in tam širijo francoski vpliv, ni v Franciji proti njim sovražnosti. Kot povdarja poročilo finančnega ministra, »so vse politične stranke brez izjeme priznale na svojih kongresih potrebo, da se vzdržuje oblika vpliva v inozemstvu, ki jo predstavljajo misijoni«.

Dejstvo pa je, da ti redovi vedno bolj hirajo in njihove ustanove ugašajo, ker nimajo naraščajo iz Francije. Na njihovo mesto stopajo redovniki iz Italije, Nemčije, Amerike, Holandije, Španске, Irske, Poljske, Švice itdi., ki jih rabijo njihove vlade kot nosilce kulturnega, pa tudi političnega vpliva. V Koreji, na Japonskem, na Kitajskem, v Južni Ameriki, Meliki, pa celo v Afriki in v doslej izključno francoskih domenh se opaža isti pojav. Vladno poročilo pravi naravnost: »Francoske misije v inozemstvu so v smrtni nevarnosti« in ugotavlja, da znaša danes povprečna starost redovniških profesorjev, ki uče v velikih kolegijih v Egiptu, Tunisu in latinski Ameriki, čez 50 let, dočim je znašala l. 1904. samo 35. Dovolj jasen znak, da ni naraščaja.

Da bi se omogočila pridobitev naraščaja, bi v smislu zakonskega predloga dobilo 9 misijonskih kongregacij pravico ustanoviti vzgojevališča in hospitale z izrecnim pridržkom, da bodo služili samo za delovanje teh kongregacij izven Francije. Posebni pravilnik bo določil, koliko sme biti takih zavodov, koliko smejo imeti osebja in kakšnemu nadzorstvu bodo podvrženi. Da pa bi se omogočila ustanovitve in vzdrževanje zavodov, bi se vrnil tem redovom del nekdanjega premoženja. Gre dejansko samo za vrednost 20 milijonov frankov, zakaj ogromna večina nekdanjega cerkvenega premoženja v znesku 450 milijonov je bila že oddana raznim javnim in dobrodelnim ustanovam in jim tudi v bodoče ostane.

Tako je bistvo predlaganega zakona o kongregacijah. Kot se vidi, ne more biti govora o kakem propadu laicizma ali celo o zmagovitem prodiranju francoskega klerikalizma. Če bo zakon sprejet, bo dobila katoliška cerkev samo to, kar so ji nudili v času najhujšega kulturnega boja pod vladami Waldeck-Rousseaui in Combesa. Da, še veliko več bi bila tedaj dobila, da ni papež z visoko gesto odklanjal pogajanja. Če je torej kdo sedaj odnehal, to niso pristaši laicizma, marveč francoski katoliki in Sveta stolica. Slednja kaže zadnja leta Franciji in republikanskemu režimu prijaznejše lice, pokazala je to z obsodbo katoliških fašistov okoli »Action française« in te dni z obsodbo one alžaske duhovščine, ki neti sovražstvo do Francije. Do tako izpreobrnjenega Rima je smatral tudi Pariz za umestno, zavzeti pomirliho stališče.

Zanimivo je, da je oče sedanjega zakonskega načrta zunanji minister Aristide Briand, ki je bil tudi oče zakona o ločitvi cerkve od države. Njegova privrženost laicizmu le še danes prav tako vzvišena nad vsaki dvom, kakor laiško prepričanje Levu-Bruhla Svlavna Levija, Georges Dumasa in 39 drugih znanstvenikov, ki so se zavzeli

Dr. Korošec čaka na odločitev demokratov

Popolna neizvestnost v režimskih krogih. — Sestanek poslanka Kennarda z dr. Korošcem. — Davidovičevci so baje še vedno nepopustljivi

Beograd, 21. decembra, n. Danes priznavajo tudi že v vrstah vladne večine, da so docela na nejasnem o situaciji sedanje vlade. Še opoldne so se trdovratno vzdrževale vesti, da bo vlada že tekom današnjega dne podala ostavko. Zanimivo je, da tudi ministri sami v razgovorih z novinarji niso demantirali teh vesti. Dr. Korošec je bil ves popoldne v finančnem odboru, kjer je pristojnoval podrobni razpravi o proračunu vrhovne državne uprave. Šele popoldne se je pripeljal v svoj kabinet, od koder se je napotil na dvor in se dopoldan v finančnem odboru, kjer je pripeljal v svoj kabinet odkoder se je napotil na dvor in se tamkaj mudil nad eno uro. Po povratku iz dvora se je pri njem oglašil angleški poslanik Kennard.

Obisk angleškega poslanika je vzbudil v vseh političnih krogih veliko senzacijo, ker je znano, da je angleški poslanik obiskal dr. Korošca tudi pred odhodom v Zagreb. Po povratku iz Zagreba se je g. Kennard ponovno napotil k dr. Korošču, kar spravljajo v političnih krogih v zvezo z obsežnimi informativnimi političnimi razgovori, ki jih je imel angleški poslanik z voditelji KDK v Zagrebu.

Iz okolišč dr. Korošca se je nocoj trdilo, da ne bo podal ostavke vlade, dokler demokratski klub ne zavzame svojega stališča. Demokratski klub bo imel jutri sejo, ki bo odločilnega pomena za obstoj sedanje četverne koalicije. Davidovič vztvaja na tem, da demokratska stranka izstopi iz sedanje vlade in da državna politika zavzame drugo smer. Demokrati izjavljajo, da to pot ne bodo popustili, temveč da bodo vztrajali na svoji liniji. Opaženo je bilo, da so imeli demokratski voditelji dopoldne in popoldne sestanke v kabinetu ministrstva za javna dela.

V vladnih krogih so danes mnogo komentirali tudi bivanje zemljoradniškega poslanca dr. Čubriločiča v Zagrebu. Smatra se, da je dr. Čubriločič odšel v Zagreb po nalogu zemljoradniške stranke, da uglaadi pot sporazumu med KDK in zemljoradniki.

Dr. Korošec odpotuje po današnjih dispozicijah iz Beograda v nedejo popoldne in ostane v Sloveniji do torka zvečer.

Informiranost inozemstva o borbi KDK

Evropska javnost ne naseda več tendencioznim režimskim vestem, temveč vedno objektivneje presoja položaj v Jugoslaviji

Zagreb, 22. decembra, n. V krogih KDK gledajo na sedanji položaj takole:

»Počas ali zanesljivo se bliža polom politike »trdnega grada«. Vodila se je in vodi se težka borba med vladno in Kmečko-demokratsko koalicijo na vseh področjih, doma in v inozemstvu. G. Voja Marinković, ideološki srbijanskega hegemonizma se je prevaral, ko je mislil, da je na vrhuncu svoje politične aktivnosti. Že šest mesecev veliki evropski tisk pazljivo spremlja razvoj političnih dogodkov v naši državi. Prve čase je bil navezan na službo vladnega presbitorja, ali po žilavi akciji KDK smo dosegli, da svetovni tisk sedaj sam proučuje, v čem je jedro državne krize v Jugoslaviji. Tvoja javnost se vedno bolj postavlja na odločno stališče, da je potrebno pri nas izvesti reorganizacijo države in političnih razmer. G. Marinković je precenjeval informativno moč vladnega presbitorja in vpliv naših poslaništev v tujih državah. Resnica je morala priti na dan.

Najprej je služil v informacijo inozemstvu nastop poslanca dr. Krnjeviča v Berlinu na konferenci Interparlamentarne unije. Temu je sledil poset poslanca Vilderja, dr. Mačka in Predavca v Pragi. V poslednjem času je bil v Parizu in Londonu dr. Trumbič. Znano je, čeprav to ni bilo tedaj objavljeno, da je dr. Maček, akoravno se ni sestal z Mac Donaldom v Pragi, vendarle popolnoma informiral Mac Donalda o akciji KDK.

Poznejši dogodki so se razvijali polagoma, ali vedno bolj nepovoljno za srbijanske hegemoniste, a povoljno za KDK. Med

Razprava o šolskem zakonu

Beograd, 21. decembra p. Nocoj je skupščinski odbor, ki razpravlja o ljudsko-šolskem zakonu, nadaljeval razpravo in sprejel člena 122 in 123 brez izpremembe. Pri čl. 124, ki govori o zdravju učiteljev in učencev ter o ustanavljanju šolskih politiklinik, je bil sprejet izprememben predlog, glasom katerega se siromašne občine oproščajo plačevanja prispevkov za šolske politiklinike. Čl. 125 je bil sprejet brez izpremembe. Čl. 126, ki govori o manjšinskih šolah, je bil rezerviran. Čl. 127 je bil sprejet brez izpremembe. Po čl. 128 je bil sprejet dodatek, da upravitelj ne sme na svojo roko ne sprejemati, ne odstavljati šolskega osebja, temveč le v soglasju s krajevnim šolskim odborom. Po sprejemu členov 129 in 130 brez izpremembe, je bil čl. 131 izpopolnjen s tem, da je lahko imenovana za šolskega nadzornika tudi oseba, ki je završila pedagoško stroko na vseučilišču. Čl. 132, ki govori o reševanju sporov med učitelji in predstavniki šolskih odborov je bil sprejet predlog, da se rešitev takih sporov prepusti šolskim oblastem. Disciplinarno kaznovanje učiteljev je pridržano prosvetnim inspektorjem. Čl. 133, je bil izpremenjen tako, da se zmanjšajo dodatki šolskim nadzornikom iz druge kategorije od 20% na 10% (pavšalne doklade). Čl. 134 govori o namestnikih sreskih nadzornikov, ki morajo imeti potrebno kvalifikacijo.

S tem je bila današnja razprava zaključena.

Že 17. decembra 1926. v javnem pozivu za one francoske kongregacije, ki jim ni svrha širiti klerikalizem v Franciji, marveč poleg vere vpliv in razmah francoske civilizacije v svet, Vsi kulturno-bojni redovi ostanejo tudi iz novega zakona striktno izzeti. Njim je povratek v Francijo nemogoč.

Maršal Luigi Cadorna umrl

Včeraj popoldne je podlegel možganski kapi maršal Cadorna, ki je bil vrhovni poveljnik italijanske armade ob vstopu Italije v svetovno vojno

Rim, 21. decembra, s. Ravnokar je prispela vest, da je maršal Cadorna danes popoldne umrl. Vest se je bliskovito razširila po Italiji in je povsod izzvala veliko potrost in žalost. Cadorna je dajal še v zadnjih urah navodila za svoj pogreb, ki naj bo čimbolj priprost.

Maršal Cadorna je že delj časa bolehal. Lečil se je na italijanski rivijeri. V tork je zadel možganska kap, ki ji je danes podlegel.

Luigi Cadorna je bil rojen 4. avgusta l. 1850 v Galanzi nad Lago Maggiore kot sin grofa Rafaela Cadorne, znanega iz bojev za udnjenje Italije in iz krimske vojne. Luigi Cadorna je vstopil v vojaško službo l. 1866., služil je po vrsti v pehoti, topništvu in generalnemu štabu. Počivnik je postal l. 1892. Leta 1905 je postal divizijski general, leta 1910 pa poveljnik genovskega armadnega zbora in bil je določen za poveljnika italijanske vojske za slučaj vojne. Toda l. 1911 so se vršili veliki manevri, na katerih je bila zmaga priznana Cado-novemu nasprotniku generalu Canevu in tako v tripolski vojni ni bil poveljnik italijanske armade Cadorna, marveč Caneva.

V juliju 1914 je postal Cadorna načelnik italijanskega generalnega štaba. Spoznal je, da je treba italijansko armado temeljito reformirati in z vso vmo se je lotil dela. Izbral je čas, ko je bila Italija nevtalna, da je reorganiziral armado, zlasti topništvo. Celih 29 mesecev je vodil Cadorna italijansko armado in mnogo ofenziv, s katerimi je skušal prodreti utrjene avstrijske pozicije na Soči. Leta 1916 je zasedel Gorico. Njegovi slavi pa je zadal hud udarec avstro-ogrski uspeh na Arstero-Asiago. Poleg tega je brezobzirno odstranil vse generale, ki jih je smatral za nesposobne, kar je tudi znatno omajalo njegov položaj. S tem je italijanska armada izgubila mnogo odličnih višjih častnikov, obenem pa se je med vojaštvom omajalo zaupanje v vrhovno komando. Odločilnega uspeha ni bilo, pa tudi zavezniške armade niso mogle zmagati in tako je nastalo v

Italiji razočaranje, ki ga je spretno izkoristila protivojna propaganda. Cadorna je pritiskal na vlado, da bi se odločila za energično politiko, ki bi napravila red v vojski in ljudstvu. Diagnoza je bila pravilna, toda kritika opozarja na to, da je bilo morane depresije v vojski krivo tudi Cadornovo poveljstvo. Cadorna ni znal navdušiti vojaštva za vojno.

Prišla je katastrofa pri Kobaridu. Ta poraz je pretresel vso Italijo. Cadorna je organiziral italijanski odpor na Pavi, toda kmalu je bil s svojega mesta odpoklican. Njegov naslednik je postal general Diaz in razočarani Cadorna je odšel v Francijo kot italijanski zastopnik v zavezniškem vojaškem svetu v Versaillesu, ki je bil takrat baš ustanovljen. Tu si je priboril odlično mesto v prid Italije, toda zavzemal ga ni dolgo. Ko je bila odredena kobaridska preiskovalna komisija v februarju 1918., je bil Cadorna iz Versaillesa odpoklican, da bi odgovarjal pred komisijo. Začetkom avgusta 1928 je Cadorna zapustil armado in stopil v pokoj.

Svoje delovanje na čelu italijanske armade je Cadorna branil v svojem spisu »La guerra alla fronte italiana«, ki je izšel začetkom leta 1921. To delo je znatno izpremenilo sodbo o Cadorni kot vrhovnem poveljniku. V obeh Italije je bil rehabilitiran in Mussolini mu je podelil l. 1924 maršalsko žezlo. Vendar pa je jasno, da Cadorna ni bil mož na svojem mestu in da ni znal ustvariti med vojskomo in oficirji one harmonije, ki je nujno potrebna za uspešne vojne operacije. Mož je bil preveč nestopen in brezobziren, kar je povzročilo mnogo konfliktov. General Cadorna je spadal med tragične postave svetovne vojne, med vojskovodje, ki so se obrabili v prvi polovici vojneza konflikta in ki so morali svoje funkcije odložiti v času, ko je bila domovina v največji nevarnosti. Cadornova tragedija je v tem, da ni mogel zajeziti avstrijske ofenzive s slajnim uspehom kakor Joffre na Marni. Cadorna je vodil italijansko armado nad dve leti na avstro-ogrskem ozemlju, pa je moral prepustiti Avstrijcem znaten del italijanskega ozemlja, in sicer v času, ko so zavezniške države preživljale najtežjo moralno krizo.

Atentat na pariškega državnega pravdnika

Maščevanje alžaskih avtonomistov radi znanega avtonomističnega procesa. — Državni pravdnik je smrtno nevarno ranjen, atentator pa je pobegnil

Pariz, 21. decembra, g. Neki neznani Alžajčan je danes s tremi revolverskimi strelami smrtno nevarno ranil bivšega državnega pravdnika Fachota, ki je nastopal v znani avtonomistični razpravi v Kolmarju kot javni obtožitelj. Splošno domnevalo, da gre za čin maščevanja. Atentator je neki 25letni mož, ki je po narečju brez dvoma iz Alžacije. Tekom dopoldneva je prišel napadalec v Fa-

chotovo stanovanje. Komaj je državni pravdnik odprl vrata, ga je vprašal, ali je on bivši državni pravdnik. Ko je Fachot pritrdil, je oddal atentator brez besede tri strela nanj. Zdravniki imajo malo upanja, da bi ohranili Fachota živega. O atentatorju ni do sedaj nobenega sledu. Revolverski napad je izzval v Parizu veliko senzacijo.

Aretacija bivšega madžarskega vojnega ministra

Tajinstvena aretacija bivšega madžarskega vojnega ministra Barte v Antwerpenu

Bruselj, 21. decembra (be.) Kakor poroča »Soir«, je bil v Antwerpenu aretiran na zahtevo madžarske vlade bivši madžarski vojni minister Barta.

Budimpešta, 21. decembra s. O aretaciji bivšega vojnega ministra Alberta Barte se doznava: Vojni minister Barta je bil v zadnjih mesecih vojne generalštabni šef kora. Nekaj dni pred zmagom se je osamosvojil ter proglasil s svojimi četami banatsko republiko. Pozneje ga je Karolyeva vlada pozvala v Budimpešto, kjer mu je bilo po odstopu prvega vojnega ministra Lindnerja poverjeno vodstvo madžarskega vojnega mi-

nistra. Nekaj tednov pozneje je postal žrtev revolucije komunističnega ljudskega komisarja Poganyja. Nato se je Barta umaknil iz političnega življenja ter pričel gospodarsko izkoristiti zapletene razmere. Organiziral je tudi protirevolucionarne akcije in končno izginil iz Budimpešte, dokler se ni za časa Stefana Friderika zopet pojavil v prestolnici. Politično se Barta ni več udeleževal, pač pa je bil udeležen pri raznih tajnih poslih. Njegova aretacija je po zadržilu poučenih krogov v zvezi z nekimi tajnimi akcijami, o katerih pa ni mogoče izvedeti še nič podrobnejšega.

Pričetek nove dobe v Rumuniji

Danes bo s prestolnim govorom odprt novo izvoljeni rumunski parlament. — Za 1 milijardo nižji državni proračun

Bukarešta, 21. decembra g. Jutri bo z običajnimi ceremonijami odprt novi parlament, ki je bil izvoljen v času od 12 do 15. decembra. Otvoritvene seje se bodo udeležili vsi poslanci, tudi oni liberalne stranke. Zasedanje bo otvoril princ-regent Nikolaj. Na prvi seji, ki se je bosta udeležili obe zbornici, to je zbornica in senat, bo prečital prestolni govor Vsebinski govor, ki je že določena, še ni znana. Kakor sklepajo se bo baval prestolni govor z zadnjimi volitvami in raznimi vprašanji finančnega značaja.

Bukarešta, 21. decembra g. Ministrski svet je rešil danes proračun za leto 1929, kakor je bil oddan v tisk. Novi proračun je s 37.200 milijonim lejev izravnal. V novem proračunu je v primeri z lanskim novo, da ustanavlja poseben fond v višini ene milijarde lejev za revaloriziranje državne rente po nedavno sklenjenih pogodbah. Čije inozemski lastniki bivajo v Franciji Angliji in Nemčiji. V primeri z lanskim proračunom je novi proračun za milijardo lejev nižji.

Rumunski senat

Bukarešta, 21. dec. d. Senat je po zadnjih volitvah sestavljen takole: 168 pristašev narodne kmetijske stranke, 34 liberalcev, 6 Madžarov, trije neodvisni in 21 cerkvenih dostojanstvenikov.

Kralj Jurij na potu okrevanja

London, 21. dec. s. Izdatno spanje brez sredstev za spanec in ojačenje srca brez zdravil s samo masajo so znaki, da je okrevanje kralja Jurija tudi danes napredovalo. Rekonscencija bo dolgotrajna. Telesni zdravniki hočejo spraviti kralja za kakih 6 mesecev v ugodnejše podnebje.

Mednarodna razstava v Berlinu

Berlin, 21. dec. (be.) Mestni svet je odobrill 13 in pol milijonov mark kredita za mednarodno razstavo leta 1930.

Podrobna proračunska razprava v fin. odboru

Dva avtomobila in dva dispozicijska fonda dr. Korošca. — Ostri napadi radikalov na oblastne samouprave. — Državne dotacije oblastem v nevarnosti. — Uredba za izvedbo davčnega zakona

Beograd, 21. decembra. Danes je finančni odbor prešel v specijalno debato o državnem proračunu. Po otvoritvi se je ministar financ odgovoril na vprašanje, ki ga je postavil pred dnevi posl. Selič. Minister financ dr. Subotić je energično zavrnil napade, navedene v tem vprašanju.

proti Industriji Tesliću v Sisku.

Češ da je škodljivo državo za teške milijone na carini. Minister financ je izjavil, da sta tako glavni svet ministrstva financ, kakor glavni carinski svet izdala soglasen sklep, da je Teslić nedolžen in da je postopaj povsem korektno. Posl. Selič se ni zadovoljil s tem odgovorom in je porabil to priliko, da skrit za svojo imuniteto ponovno napade industrijo Teslića.

Poslanec Tupanjanin je nato protestiral proti ministru za socialno politiko Stjepanu Bariću ter ogorčeno

opozarjal na strahovito gospodarsko krizo, ki vlada v pasivnih kraljih.

Skupščina je že pred enim mesecem sklenila zakon o javnih delih v pasivnih kraljih. Minister socialne politike pa še vedno ne izvezi zakona ter otvoriti v zakonu določenih kreditov.

Minister za socialno politiko Barić se je opravičeval, da je moral stopiti v stike s lokalnimi činitelji in državnimi organi v pasivnih kraljih ter nabirati podatke o tamšnjih potrebah. Tudi je minister financ zavračal izplačilo potrebnih kreditov. Naposled je obljubil, da bo sedaj pospešil izvedbo tega zakona, kar ima že pri roki vse potrebne podatke in mu je tudi minister financ že nakazal prvi obrok 20 milijonov dinarjev.

Finančni odbor je nato prešel

k podrobni razpravi o budžetu vrhovne državne uprave

Dr. Korošec je mesto ekspozite izrekel par stavkov, čeč da je budžet dober, ker je zmanjšan za 46.000 Din.

Posl. Joca Jovanović je v svojem govoru grajal, ker je predsednik vlade dr. Korošec podal tako kratko izjavo, kakor da bi bil v ostavki. Njegova ugotovitev je izzvala med člani finančnega odbora mnogo veselosti.

Jovanović je nadaljeval: Proračun Narodne skupščine bi se mogel reducirati za 20 odst. Dnevne poslancev res niso velike in so mnogim poslancem edino sredstvo za življenje, vendar pa se v sedanjih finančnih krizah lahko napravi žrtve, da se znižajo dnevnice za 20 odst. Nepotrebno je nadalje, da ima ministriški predsednik na razpolago kar dva avtomobila, za katere se troši na leto 120.000 Din. Dr. Korošec je dal en avtomobil na razpolago Velji Vukičeviću, ki nima nobene pravice do državnega avtomobila. Predsednik francoske vlade Poincaré ima na leto za svoj avtomobil na razpolago samo 4500 Din, njegov beograjski tovariš pa troši po 120.000 Din. Soprog Poincaréja uporablja avtotaksi, kadar se kam pelje, z avtomobilom predsednika naše vlade pa se vozijo vsi njegovi prijatelji.

Posl. Jovanović dalje zahteva črtanje dispozicijskega fonda. Kritikoval je tudi nezadostno poslovanje državnega sveta, ki ima premalo osebja in zato ne more zmagati prevelikega števila svojih poslov. V državnem svetu je nad 10.000 nerešenih aktov.

Posl. Radko Parežanin je grajal, ker se že 20 let zida poslopje nove Narodne skupščine, ki še danes ni gotova.

Posl. Smodej je kritikoval poslovanje državnega sveta, da izvršuje svoje posle zelo počasi. Zahteval je, naj se daio državnemu svetu na razpolago ljudje z večjo strokovno sposobnostjo.

Zemljoradnik Dimitrije Vujčić je v svojem govoru trdil, da so v Narodni skupščini uradniki, ki ničesar ne delajo, žive v inozemstvu ter prejemajo plače.

Musliman Gavran Kapetanović je zahteval pojasnilo o vzrokih, zakaj se iz Bosne in Hercegovine izseljuje prekomerno število prebivalstva ter zapuščja našo državo.

Radikal Giura Janković je istotako kritiziral poslovanje državnega sveta ter je zahteval njegovo zboljšanje.

Radikal Dragoljub Obradović je protestiral proti kreditu 190 milijonov dinarjev kot dotacija oblastnim samoupravam. Samouprave nes mejo biti v breme državnega proračuna. Oblastne samouprave, ki že itak izterjujejo strahovito velike doklade, odira narod in zato ni prav, da jih še država podpira.

Zanimivo je, da so se na Obradovićevo stališče proti oblastnim samoupravam postavili tudi drugi radikali, zlasti posl. Gijura Janković kakor tudi demokrat dr. Sečurov. Radikali so zlasti protestirali proti poslovanju onih oblastnih samouprav, v katerih nimajo večine. Radikali zavzemajo stališče, naj se oblastnim samoupravam ne daje več denar iz državne blagajne.

Dr. Korošec je nato odgovarjal na izvajanja posameznih govornikov ter dejal, da je prevzel že od svojih prednikov dva avtomobila in da bo obdržal oba, ker ju hoče izročiti svojemu nasledniku, kakor ju je dobil. PRA v isto je z dispozicijskimi fondy, ki jih ima na razpolago. Glede očitkov proti državnemu svetu in glavni kontroli je izjavil, da je hvalježen za nasvete in da bo skušal popraviti napake, ako bo Bog dal življenje njegovim vladam. Kar se tiče izseljevanja iz Bosne in Hercegovine, mu je to znano, in je že izdal odredbe pristojnim činiteljem, da ga preprečijo.

Posl. Joca Jovanović: Kateri so ti pristojni činitelji?

Dr. Korošec: Vse se ne more reči.

Dr. Korošec je nadalje branil postavko

190 milijonov dinarjev, za oblastne samouprave.

Za ním je govoril predsednik Narodne skupščine Ilija Mihajlović, ki je pristal na predlog Joca Jovanovića, da se zmanjšajo poslane dnevnice za 20 %. Izjavil je, da bo predlog takoj izvršil, ko bo sprejet v Narodni skupščini. Glede nove zgradbe Narodne skupščine je izjavil, da je zares žalostno, ker še doslej ni gotova. Finančni minister mu je obljubil, da bo v najkrajšem času tudi to gotovo. Nadalje je izjavil, da ni v skupščini nobenega uradnika, ki bi ne delal. Bili so kake 3 ali 4, pa jih je reducirao.

Finančni minister dr. Subotić

je v zaključnem govoru branil nove postavke, ki so bile postavljene v proračun. Predvsem so bile vstavljene vsote za vzdrževanje kulturnih in šolskih zvez med našo državo in Češkoslovaško. O vsoti 190 milijonov, ki je določena za oblastne samouprave, je izjavil, da je namenjena za kmetijske potrebe. Čital je nato obširen spis, iz katerega je razvidno, kako bo ta denar razdeljen. Ljubljanska oblastna samouprava dobi 19.664.000 Din, mariborska pa 11 milijonov 139.000 Din. Zatem je v svojem govoru zelo ostro nastopil proti poslovanju samoupravnih teles, zlasti z ozirom na upokojevanje uradništva, ki so ga prevzele od države. Ker se z upokojevanjem prevzetih uradnikov nalagalo oblastne samouprave državi breme plačevanja pokojnin, mora ta praksa prenehati.

Posl. dr. Sečurov: Ne dajate jim denarja!

Muslimani so protestirali proti dr. Sečurovu, pri čemer je došlo do ostrega prepira, nakar je finančni minister zaključil svoj govor s kritiko poslovanja oblastnih samouprav.

Nato se je vršilo glasovanje o proračunu vrhovne državne uprave, pri čemer je bila postavka 190 milijonov dinarjev za oblastne samouprave na predlog dr. Sečurova rezervirana, čečim je bil ostali del proračuna sprejet.

Na popoldanski seji

je finančni odbor razpravljao o ureditvi za zagotovitev plačevanja davkov, t. j. za prisilno plačevanje davkov.

Posl. Joca Selić je protestiral proti tej uredbi, čeč da bodo prizadeti od nje samo kmetje, ker se z njo priznava pravica prodajati ji moelo srajco in obleko, da se izprešajo davki. Povdarjal je, da se v Beogradu davki ne pobirajo in da je več kot polovica Beograđanov neobdavčenih. Spraševal je, zakaj se ne kaznujejo organi davčnih oblasti, ki ne vrše svojih dolžnosti.

Državni podtajnik Letica je pojasnil, da so drakonske določbe uredbe omiljene.

Tudi posl. Dimitrije Vujčić je protestiral proti tej uredbi s trditvijo, da se seljaki samo odirajo, čečim se nobena banka ne kaznuje zaradi neplačevanja davkov.

Vladna večina je predlagano uredbo sprejela, nakar je prišla v razpravo uredba o postopanju pri davčnih prestopkih.

Državni podtajnik Letica je izjavil, da je to poslednja uredba v smislu izvrševanja zakona za izenačenje neposrednih davkov in da predstavlja zadnjo reformo, ker stopi novi davčni zakon v veljavo že z novim letom.

Z 21 glasovi proti 2 je bila sprejeta tudi ta uredba.

S tem je bil dnevni red današnje seje izčrpan. Na jutrišnji seji pride na vrsto proračun državnih dolgov.

Proračun ljubljanske mestne občine

Z ozirom na to, da proračun ljubljanske mestne občine za prihodnje leto še ni odoben, kakor tudi z ozirom na vesti, da bo zaradi tega nastopilo po novem letu na mestnem magistratu ex lex stanje, ugotavljamo na podlagi dobljenih informacij, da so te vesti netočne, ker je po tozadevnih zakonitih predpisih in uredbah za odobritev novega proračuna od občinskega sveta časa še 3 mesece do 31. marca, do pričetka državnega upravnega leta. Po obstoječih predpisih je namreč integralni del proračuna računski zaključek preteklega leta. Do sprejema novega občinskega proračuna se ima gospodariti v okviru starega proračuna, to se pravi, da se do 1. aprila bodočega leta avtomatično podaljšajo vse občinske davščine, ne da bi bil zato potreben kak sklep občinskega sveta. Vsled tega ne more biti govora o kakem ex lex stanju na mestnem magistratu po novem letu.

Beograjska raca

Zagreb, 21. dec. 6. Današnji »Jutarnji list« poroča, da je objavila nečimska »Pravda« v Beogradu brzojavno poročilo o nekakšnem nakupu večine delnic podjetja »Tipografija«, ki izdaja »Jutarnji list«. »Obzora« »Večer« in še nekatere liste. Po poročilu »Pravde« je večino delnic kupila skupina radikalnih poslancev. Beograjski list pristavlja, da je s tem prešlo tudi časopis »Tipografije« v območje nove večinske skupine.

»Jutarnji list« zatrjuje, da je to čisto navadna laž in da v Zagrebu ni človeka, ki bi mogel nasesti taki raci režimskega lista.

Naša država in kultura

Piša nam ljubitelj knjig: Pred štirinajsti mi dnevi sem naročil iz inozemstva več knjig, ki tehtajo 5 kg. Na te knjige znaša carina 50 par. To ni mnogo, kajne? A k tej carini sem moral plačati še statistične takse 4 par. kaldermine 10 par. tehtarine 1 Din. ažiše 10 Din, taksni marke 9,20 Din. takse za ocarinjenje 5 Din, skupno 27,20 Din. Carina znaša torej 50 par. raznovrstne doklade pa skoro 27 Din. Ali ni to divna skrb za kulturo?

Presenetljiv zaključek celovškega procesa

Izločitev Vicijeve afere, ki se bo obravnavala za sebe. — Koroški propagandni poleti nad Ljubljano

Celovec, 21. decembra. e. Na snočni večerni razpravi, ki je trajala še do 21.15, je prišlo ponovno do hudega spopada med predsednikom senata in zagovornikom dr. Gürtlerjem, ker je predsednik zabranil dr. Gürtlerju več vprašanj na priče. Ko je dr. Gürtler proti takemu postopanju protestiral in ga označil za pristransko, ga je sodni senat kaznoval z globo 60 šilingov. V nadaljnjem poteku razprave je dr. Gürtler zahteval za svojega klijenta Vicija, ki je Italijan in ne zna nemškega jezika, naj se mu prizna pravica, ki mu gre po kazensko-pravni redu ter naj se mu vse izpovedi priči in ves dosedanj potek razprave prevede v italijanski jezik. Sploh naj bi se vsa razprava obnovila, tako da bi bil Vici točno poučen o vsem, kar se je govorilo in razpravljalo, zlasti pa, kaj so izpovedale posamezne priče in obtoženci. Končno je zahteval, da se namesti uradni stenograf, ker se je izkazalo, da se posamezne izpovedi protokolirajo napačno in netočno. Predsednik senata je zadnji zahtevi ugodil in odredil, da se na današnje sejo pokličejo vladni stenografi, druge zahteve pa je odklonil.

Danes je bila razprava po skoraj celodnevem trajanju brez rezultata zaključena. Senat je odklonil izločitev Vicijev slučaj iz celotnega procesa, čečim se bo proces proti ostalim obtožencem, v kolikor se nanaša na očitke glede neupravičene intervencije Durchschlaga in izsekavanja lesa, nadaljeval šele 28. t. m. Zdi se, da se je hotelo sodišče z izločitvijo Vicijevega slučaja izogniti nadaljnjim neprijetnostim in razkritjem, do katerih bi morali dovesti predlogi, ki jih je tekom današnje dne staval dr. Gürtler v dokaz resnice glede poverbe, odnosno izsekovanja koroške deželne blagajne s strani Schumyja in njegovih tovarišev.

Na današnji razpravi je dr. Gürtler ponovlil svojo večerjšno zahtevo, naj se priznajo Viciju zakonite pravice ter prevede vsa razprava potom tolmača v italijanski jezik. Državni pravdnik je izjavil, da smatra to zahtevu dr. Gürtlerja za nekako obstrukcijo. Enakega naziranja je bil tudi predsednik senata, dr. Gürtler pa je vztrajal pri svoji za-

htevi, čeč da bi sicer ne mogel dopustiti nadaljevanja nezakonite razprave. Sodni dvor je zato po daljšem posvetovanju ugodil tej zahtevi.

V nadaljnjem dokazovanju je dr. Gürtler izjavil, da je pismo Petra Axanna, ki zatrjuje, da je bil denar uporabljen v patrijolične namene, lažljivost. Med drugim se navede v tem pismu, da so bili s tem denarjem financirani trije poleti s aeroplani v Ljubljano in Zagreb, da so tam metili propagandne letake. Za vsak polet se je baje plačalo po 60.000 K. Ker to ni res, predlaga dr. Gürtler zaslišanje letalskega majorja Wilmanna, ki je bil takrat poveljnik letalcev in je še danes poveljnik celovškega letališča. Predsednik je zopet hotel proglasiti razpravo za tajno, proti čemur pa je dr. Gürtler najodločnejše protestiral ter zahteval, da se dopusti v javni razpravi dokaz resnice.

Nato sta bila zaslišana še Hütter in zastopnik Schumyja dr. Dörfinger, ki je moral na vprašanja dr. Gürtlerja naposled sam priznati, da postopanje Schumyja ni bilo pravilno ter da je Schumy delal privatne kupčije brez vednosti deželne vlade. Proti pol dnevu se je sodni dvor umaknil k posvetovanju glede predlogov, ki jih je staval dr. Gürtler. Po dolgem posvetovanju je sodišče objavilo sklep, da se Vicijev slučaj izloči iz celotnega procesa in da se naknadno zaslišajo priče, ki jih je predlagala obramba. Ostali proces pa naj se nadaljuje. Dr. Gürtler je proti tej odločitvi protestiral in zahteval, naj se porota v nadaljevanje razprave sestane takoj po praznikih.

Na popoldanski razpravi so tudi ostali branitelji obtožencev protestirali proti izločitvi Vicijeve zadeve, toda sodišče je odklonilo vse njihove predloge. Ob 4. popoldne je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala šele 28. decembra, v kolikor se nanaša na Durchschlagovo zadevo in na zadevo izsekavanja gozdov. V javnosti se splošno sodi, da im izločitev Vicijeve zadeve v glavnem namen, razbliniti in zavleči ves proces do skrajnosti, tako da bi se afera kolikor mogoče potlačila.

Seja Narodne banke

Beograd, 21. dec. p. Glavni upravni odbor Narodne banke je imel danes plenarno sejo pod predsedstvom guvernerja Ignata Bajlonija. eŠji so prisostvovali tudi ravnatelj bančnih podružnic, med drugimi iz Ljubljane g. Gregorič. Guverner Narodne banke je sporočil, da je prejel od guvernerja angleške banke sporočilo, da bo po novem letu posetil našo Narodno banko njegov pomočnik v svrhu pogajanj zaradi obojestranskih emisijskih poslov.

Guverner Bajloni je poročal o delu za razdolžitev seljakov ter je izjavil, da bi se Narodna banka mogla pri tem angažirati, ako bi se to vprašanje pravilno in smoteno rešilo.

Seja se jutri nadaljuje.

Zakon o veleposestvih

Beograd, 21. decembra p. Nocoj se je vršila seja vladne večine, ki je razpravljala o zakonskem načrtu glede veleposestev. Večina je sprejela predlog posl. dr. Sečurova, naj odkupna cena znaša 160-kratni iznos čistega katastrskega dohodka. Istotako je bil sprejet predlog dr. Sečurova, da se ustanovi agrarna banka, ki bo urejevala agrarne odnose napram dobrovoljcem.

Razveljavljena zaplemba »Riječi«

Zagreb, 21. decembra 6. Pred dvema dnevoma je bila zaplenjena »Riječ« zaradi šanki, ki ga je prinesla v prevodu iz »Near Easta« in zaradi beležke velikega angleškega publicista Stedea v »Review of Review«. Sodišče je s sklepom od 20. decembra razveljavilo zaplembu.

Konferenca vojvodinskih radikalov

Subotica, 21. dec. n. Snoči se je tu vršila konferenca okrožnega odbora radikalne stranke, ki ji je predsedoval bivši minister dr. Zarko Miladinović. Zanimivo je, da na tej seji oboja ni nihče protestiral proti dr. Ivi Miliču, poslanecu SDS, ki je bil izvoljen na radikalni listi, a je pozneje zapustil radikalno stranko in pristopil k SDS.

Odmev madžarske tihotapske afere v čl. parlamentu

Praga, 21. decembra. d. V zunanjem odboru zbornice je govoril večerj poslanec dr. Czech o madžarski tihotapski aferi z ozirom in izjavil, da spada ta tihotapska afera v isto kategorijo kot svojevčasna afera v Monoštru. Afera je ponovno dokazala, da se Madžarska brez ozira na Društvo narodov stalno oborožuje ter slej kot prej ogroža evropski mir. Pomen te afere sega daleč preko interesnih sfer Avstrije in Madžarske, ker pomeni belogardijska Madžarska eno imed največjih nevarnosti v Evropi. Govornik je zahteval razčiščenje afere do zadnjih podrobnosti in predlagal, naj se pozove zunanji minister, da takoj po preveritvi poročila v plenumu zbornice o tej zadevi. Po daljši debati je bil predlog sprejet s spremembo, da naj dr. Beneš poda zahtevano izjavo v odboru, ne pa v plenumu zbornice.

Nevarne plinske eksplozije v Londonu

London, 21. dec. g. Včeraj popoldne je eksplodirala v centralnem delu mesta plinska cev. Eksplozija je povzročila veliko škodo. Vso noč so se ponavljale manjše eksplozije. Štiri sto družin je izpraznilo svoja stanovanja. Nekaj ljudi je na lastno odgovornost ostalo v ogroženih hišah. Strokovnjaki se boje, da se bodo na raznih krajih nabrale pod cestnim tlakom večje množine plina, ki bodo vdrle v kleti in od tam v stanovanja, kjer bi lahko ogrožale ljudi. Vsa okolica je zasmrajena s plinom. Na cestnih svetilnikih vise table z napisi, da je kajenje prepovedano. Posebno ogrožena je High Street, kjer se boje, da se poruši tamošnji največji hotel. Sedaj je izbruhnil oster prepir, kdo je kriv katastrofe. Ker valjgo razne družbe odgovornost druga na drugo, bo zelo težko najti pravega krivca.

Nagrada za kraljevo glavo

Alahabad, 21. dec. d. Afganistanski uporniki so se po vestih iz Pešavarja utaborili med Kabulom in Jalabadom. Zdi se, da nimajo namena prodirati dalje, temveč se bodo zadovoljili s tem, da so Jalabad obdružili od zunanjega sveta. Vodja upornikov Bacha Saqua, na čigar glavo je kralj Amanullah razpisal nagrado 20.000 rupijev, je razpisal še višjo nagrado za onega, ki ujame kralja.

Afganistanski nemiri — delo Anglije?

Moskva, 21. dec. s. Sovjetski tisk zatrjuje, da hoče Anglija napraviti tudi neodvisni napredni Afganistan s pomočjo upornih reakcijskih elementov za svojega vazala.

Konflikt med nemško vlado in vrhovnim sodiščem

Berlin, 21. dec. (be.) Predsednik najvišjega državnega sodišča dr. Simons je demisijski, ker so bili imenovani v upravo državnih železnic novi ravnatelji, predno so bili dani za to pravni pogoji. Do pravnega spora je prišlo, ker zahteva več nemških držav zastopstvo v ravnateljstvu železnic. Predsednik Hindenburg je v posebnem pismu predsedniku državnega sodišča izrazil mnenje, da je vlada pri imenovanju upravnih svetnikov državnih železnic pravilno postopala. Prdsednik je povabil dr. Simonsa, naj pride v Berlin na privaten razgovor o njegovi prošnji za ostavko.

Razsodiščni izrek v porurskem konfliktu

Dortmund, 21. dec. (be.) Danes popoldne je državni notranji minister Severing objavil razsodiščni izrek v sporu med delodajalci in delojemalci v železni industriji. Razsodiščni izrek urejuje enotno vprašanje trajanja dela, mezd in akordnega dela in velja za dobo enega leta. Vse represalije so prepovedane. Kakor znano, sta se obe stranki že preje obvezali, da sprejema razsodiščni izrek.

Neosnovani napadi na dr. Hodžo

Praga, 21. dec. g. Bolgarski tisk je obtoževal vodjo čeških agrarcev in prosvetnega ministra dr. Hodžo, da financirajo podpira agrarno gibanje v Bolgariji. Minister dr. Hodža je posilil namestnika ministrskega predsednika mšg. Šramka, naj vpraša bolgarsko vlado, ali se identificira s temi obtožitvami, nakar bo dr. Hodža odgovoril na te napade.

Ogromen plaz v Franciji

Pariz, 21. decembra s. Kakor poroča »Journal« iz Embrunga v departmanu Hautes Alpes, se je tamkaj utrgal hrib z več tisoč kubičnimi metri prostornine. Na južnem delu mesta je nastal vsled tega 90 metrov visok stožec. Zemlja je odnesla več poslopij, mnogim pa grozi, da se bodo podrla.

Brat Litvinova aretiran

Pariz, 21. decembra. d. Včeraj so tukaj aretirali brata ruskega ljudskega komisarja Litvinova. Kakor znano, je Litvinov obdolžen, da je ponaredil menice v skupnem znesku 2000 funtov.

Nesreče po vsem svetu

Mexico City, 21. dec. (lo.) V mestu je eksplodirala zaloga umetnih ognjev, ki so bili namenjeni za proslavo božičnih praznikov. Ubilih je bilo 6 oseb in 10 ranjenih.

Singapore, 21. dec. (lo.) Tu je zgorela velikanska zaloga kopre. Škoda se ceni na četrto milijona dolarjev. Le požrtvovalnemu naporu gasilcev se je zahalviti, da so bili rešeni milijoni dragocenega blaga.

London, 21. dec. (lo.) Nevarnost eksplozije plina bo trajala toliko časa, dokler ne bo škoda popolnoma popravljena. V okolici katastrofe, ne gori nobena luč, ker se boje oblasti nadaljnjih eksplozij.

Karachi, 21. dec. (be.) Tu je izbruhnil velikanski požar petrolejske zaloge. Ubilih je bilo 10 oseb in več težko ranjenih.

Newyork, 21. dec. (ri.) V mestu Hasard v državi Kentucki je zgorel velik hotel, v plamenih je poginilo 30 oseb.

Zapostavljanje slovenskih železnic

Stara pesem je to, dovolj znana. Vse pri- tožbe so bob ob steno, naše železnice pa se bližajo katastrofi. Proge so od dneva do dneva slabše, ker se ne popravljajo, kakor bi bilo potrebno. V večeršnjem ovodniku smo opozorili na novo nevarnost, ki nam preti v železniškem prometu v prvih mesecih novega leta, ker so vsi krediti že skoro izrabljeni. Groze nam redukcije osebja in z njimi redukcija prometa, obenem pa tudi redukcija prometne varnosti.

Klicikanci so steber sedanje vlade. Oni ji dajejo pred svetom videz pravice do obstoja. Nikdar nobena slovenska stranka še ni bila v Beogradu v tako ugodni situaciji. Kljub temu pa ne narede za Slovenijo ničesar, prav ničesar ni čuda, da se je zaradi tega razburil tudi sicer tako pohleven »Trgovski list«, ki mu pač ne more nihče očitati, da podpira opozicijo. V svoji zadnji številki je objavil pod naslovom »Na slepem tiru«, članek, v katerem poroča o odvrtitvi drugega tira na železnici Zemun-Novska. K temu dostavlja »Trgovski list«:

»Veselimo se tega napreda — verjarm se nam pri tem vsiljuje nehoti vprašanje — ali naj Slovenija ostane pri tem potisnjena ob stran in v ozadje? Skoro vsi zna- ki kažejo na to, da za naše interese na merodajnih mestih ni pravega razumevanja. Nismo zahtevali nič pretrganega, toda niti tega, kar nam po vseh pravicah gre, ne moremo doseči. Evo konkretnih dokazov!

Pred 3 meseci so bili generalni direktorji predložili podobni načrti za zgradbo trikotna v Zidanem mostu in do danes zaman čakamo, da bi se razpisala dela za nov betonski most. Tako bo potekel čas, zapadel letošnji budžetski kredit in cela igra bo potem začela znova in končno nas bodo odkazali na investicijski program inozemskega posojila.

Za zgradbo drugega tira na preobremenjeni progi Zidan most-Zagreb so bili v rekordnem času enega meseca predloženi načrti generalni direktorji. Zgradba tega tira je logična posledica in neobhodno potrebno dopolnilo že obstoječega tira Zemun-Novska. Dočim se je zadnji gradil iz tekočih stroškov in na podlagi reparacijskih dobav, smo mi odkazani na inozemsko posojilo. Zakaj ta dvojna mera in iz kakega razloga?

Male lokalne postaje v Sremsu so danes moderneje opremljene kakor Ljubljana, ki ima 45 parov potniških vlakov in nad milijon potnikov. Razmere z obnovo proge Borovnica-Rakek, ki je v skrajno izrabljenem stanju, mejiijo že na abderistvo. Enkrat imamo material in nmiarno kreditov za delavske mezde, potem zopet ni drobnega pridelka in končno na pride povlelje, da naj se odločimo tračnice druga, kjer jih baje niinele potrebujejo.

Vedno slišimo le en pavšalen refren: Vse železnice so urejene, in to tudi v času, ko so morale vzdrževalne sekcije na račun drugega tira Novska-Zemun omesti delo na progi na štiri dni tedensko. Koliko čaka naj traja to zapostavljanje in kam naj vodi?

Obrtno nadaljevalno šolstvo v Tržiču

Tržič, sredi decembra. G. Jože Berdajs je nedavno objavil jako zanimivo statistiko o obrtno-nadaljevalnem šolstvu v Sloveniji po preveratu. V ljubljanski oblasti je bilo vseh šol 47. Od teh so imele samo štiri od leta 1918, dalje ne pretrgan pouk: Kranj, Toplice pri Zagorju, Kropa in Tržič. Najvišje število vajencev v tržički obrtno-nadaljevalni šoli je bilo leta 1920-21., ko je obiskoval šolo 101 vajenec, najnižje pa l. 1919-20. (71). Lani se je od splošne obrtno-nadaljevalne šole odcepila samostojna trgovsko-nadaljevalna šola, ki je štela 18 vajencev. Skupno je torej lani obiskovalo nadaljevalne šole v Tržiču 107 vajencev.

Imamo pa v Tržiču seveda dosti več vajencev, ki so vzeti iz vrst učencev meščanov, se šole in vstopijo takoj v drugi ali tretji razred obrtno-nadaljevalne šole, ki jo potem v enem ali v dveh letih dokončajo, če ne z odličnim, pa gotovo s prav dobrim uspehom in so potem mojstru z vsem svojim

Naši kraji in ljudje

Univ. prof. dr. Rihard Zupančič
— petdesetletnik

Bo že tako. Pred 30 leti sva oba hodila na prvo državno gimnazijo, on v osmo, jaz v tretjo šolo. Prvikrat sem ga videl pri prostoročnem risanju in že takrat mi je zelo imponiral. Bil je velik, slok in samsvoj; prav tak kakršen je danes. Učil se je risanja, ker je hotel postati strojni inženjer.

Stiri leta kasneje sem tudi jaz vstopil kot slušatelj v strojni oddelke tehnične visoke šole na Dunaju. On se je takrat že poslavjal od strojne stroke, ki mu ni ugajala. Bil je tako rekoč na prehodu. Služil je kot asistent prof. Schmidta, ki nas je začetnike učil opisne geometrije. Mnogo mojih risb je kot asistent signaliral. Interesantno pa je, da se mu je strojna stroka tako malo prikupila, da celo opisne geometrije danes ne mara več.

Parkrat sva tiste čase igrala šah v kavarni Zmideny, kjer so se sestajali slovenski tehniki. Potem pa sem ga izgubil. Sla sva vsak svojo pot, on med številke, jaz med stroje. Več let kasneje sem slišal, da je postal profesor matematike na dunajski tehniki in ponosen sem bil na simpatičnega rojaka.

Spomladi leta 1919. smo vsi prihiteli iz inozemstva v novo svojo domovino. On je sodeloval od vsega početka pri pripravi za ustanovitev nove univerze in nekega lepega majniškega dela sva se zopet sešla kot prva dva predavatelja na provizoričnem tehničnem tečaju, ki se je jeseni potem prelevil v tehnično fakulteto naše tako dolgo in tako težko pričakovane univerze.

Od prvih sed našega univerzitetnega sveta naprej sem imel priložnost občudovati profesorja Zupančiča kot delavca. Prepričan sem, da je najmarljivejši član tehnične fakultete in občudovanja vredno je, za kakšne stvari on vedno najde časa. Noben važnejši organizatorični sklep ni izšel iz fakultetnega sveta, ne da bi bil profesor Zupančič pri tem odločilno sodeloval. Takoj drugo leto je postal rektor, odslužil seveda tudi svoje dekansko leto na fakulteti, bil član številnih univerzitetnih komisij, ki so hodele v Beograd in kadar pride univerzi kaka težka ura, mora profesor Zupančič na delo. Čeprav matematik, je on z velikansko energijo v zadregi fakultete prevzel organizacijo fizikalnega inštituta in tako v najkrajšem času ustvaril zelo važen instrument tehničnega poka.

Takrat, ko se nisva videla, je izpopolnjeval svoje študije v Franciji in si tam tudi pridobil zelo dobro ime kot matematik. Docela zapadno-evropsko je orijentiran in baš zato je važno, da ga imamo na naši univerzi. Silno eksakten mislec, eleganten v formi, oster v dedukciji, je brez dvoma ena največjih glav našega vseučilišča. Kot skeptik do kosti, gleda na vse, tudi na svojo matematiko z zavestjo, da nikakor ne smemo bogve kako visoko ceniti človeka.

DANES! DANES!

Ob 4. pol 6., pol 8. in 9. uri.

Izvrstna, zabavna in vesela filmska drama

Dnevnik male Ilsebil

(Die Durchgängerin)

V glavni vlogi: Jugoslovenka iz Subotice, razposajena, temperamentna in vedno vesela

Käthe Nagy

Spori med hčerko in mamo. — V penzionatu. — Beg v Ameriko. — Zalim ljubljeno. — Ljubzen in povratek v očetovo hišo. — Pikanne scene. — Mladini prepevanje. — Smeh in zabava!

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

Telef. 2124. Elitno kino Matka.

veške inteligence. Prepričan je, da so aksiomi, na katerih je izgrajena celo matematika, samo dogovorjena poslovna pravila, kakor so na primer dogovorjena pravila, ki se po njih ravna šahovska igra.

Dosti nepozabnih večerov sem preživel z našim slavljencem in govorila sva o vseh mogočih stvareh. O vsem ima svojo silno ostro začetno sodbo. Vedno pa imam vtis, da igra on svoje matematične igre po dogovorjenih pravilih z ljubim Bogom, ki se nikdar ne zmoti, medtem ko igram jaz na primer šah z ljudmi, kjer so zmote ne le mogoče, temveč spadajo naravnost k stvari.

Radoveden sem, kako bo ta glava, ki ji je brez dvoma ozki naš slovenski milje premajhen, živela drugih petdeset let; kot prijatelju jih ji želim in pa tudi naši univerzi. Upam pa, da bo ravno on v veliki meri pomagal nam vsem, da postanemo večji in širokogrudnejši. S tem programom mu prav iz srca želim ob petdesetletnici vsi srečo in ves uspeh Oboje zasluži.

Dr. Milan Vidmar, rektor univerze

Znanstvenikovo življenje in delo

Profesor dr. Rihard Zupančič, ki je eden najodličnejših in najzaslužnejših akademskih učiteljev ljubljanske univerze, je bil rojen v Ljubljani dne 22. decembra 1878. v nekdanji Seemannovi hiši v Vegovi ulici št. 8, kot sin direktorja prejšnje Tschinklove tovarne Riharda Zupančiča in njegove žene Ludmile hčerke mestnega stavbenika Polaka Solala se je v Ljubljani in napravil maturo 10. julija 1897. Visokošolske študije je absolviriral na Dunaju najprej na tehniški visoki šoli, potem pa na filozofski fakulteti, kjer je položil profesorski izpit v februarju 1903. Kot človek samostojnega mišljenja je našel pot iz svoje nemške okolice do slovenskih tovarišev in postal na Dunaju tudi član »Slovenije«.

Že leta 1901 je izdal svojo prvo znanstveno publikacijo v francoskem strokovnem listu; istega leta je bil imenovan za suplenta, l. 1906 pa za profesorja na eni izmed dunajskih realk; postal je medtem tudi asistent na tehniški visoki šoli Deloval je dalje v komisiji za reformo srednješolskega pouka v matematiki in bil pozneje tudi kot zastopnik Avstrije član mednarodne komisije za matematični pouk. V tem svojstvu ga je tudi pozvalo avstrijsko naučno ministrstvo naj napiše nove moderne učbenike matematike za srednje šole in mu je dovolilo v to svrhu večletni dopust od 1908 dalje. Ogromno delo sestavljanja šolskih knjig je izvršil v poldrugi letu in uporabil preostali del svojega dopusta za izpopolnjevanje svojih matematičnih študijev v Göttingenu in Parizu. Leta 1912 je postal honorarni docent dunajske tehniške visoke šole.

Po razpadu Avstrije se je s svojo soprogo preselil v Ljubljano, kjer je 31. avgusta 1919 postal redni profesor matematike na tehniški fakulteti. V šolskem letu 1920—21 je kot rektor z velikim razumevanjem in spretnostjo vršil v prvih letih univerze potrebno organizatorično delo, poleg vsega pa še imel kot honorarni nastavnik nekatera

predavanja iz matematike na novi filozofski fakulteti, kjer je v zvezi s prof. Plemmlem organiziral matematični seminar, ki spada sedaj med najboljše inštitute univerze.

Znanstveno delo profesorja Zupančiča obsega že preko 30 publikacij iz raznih panog matematike v francoskih in nemških strokovnih revijah. Njegovi učbeniki za gimnazije iz zadnjih predvojnih let pa so postali neobhodna podlaga vseh modernih šolskih knjig.

★

Profesorja Zupančiča sem prvič videl skoro pred desetimi leti, ko sem se vpisal v tehniško-visokošolski tečaj, ki je združil profesorje in slušatelje v navdušenem delu prvega leta naše svobode. Najprej v predavanjih, pozneje pa tudi v osebnem obsevanju sem se naučil občudovati njegovo visoko kulturo in osebnost sploh.

Izredno delaven, preživi profesor Zupančič ves dan v svojem inštitutu, njegova zabava so pa potovanja. Že pred vojno je mnogo potoval po Franciji, po vojni pa tudi po Italiji in je tako že zgodaj zamenjal germansko kulturo, ki je vsem Slovincem preveč v kosteh, z višjo romansko. Francoski jezik obviada slajno tudi v stilu in poseduje poleg matematičnega talenta še veliko nadarjenost za jezike. Kot dober poznavalec klasičnih jezikov je vnet pristaš klasične izobrazbe, ki jamči za historično kontinuiteto in ki naj ukroti, a ne uniči mehansko civilizacijo moderne dobe.

Ljudje kova profesorja Zupančiča plemenitilo svojo okolico in z jakim vplivom na svoje učence dvigalo kulturni nivo naroda. Naša materialno revna domovina more izkazati takim možem hvaležnost samo na ta način, da jim ob vsaki priliki pokaže svojo hvaležnost in svoje spoštovanje.

Anton Vaksell

Dolores del Rio „Rdeča plesalka iz Moskve“

strastna ljubavnica, nežna hčerka, revolucionarka in mučenica svoje ljubavi.

Pride! Pride! Elitno kino Matka.

Protiv revmatizmu v glavi, ledjih in ramenih, proti živčnim bolečinam, bolečinam v kolkih se grenčica »Franz Josef« uporablja z velikim uspehom za vsakdanje izplakovanje prebavilnega kanala. Vseučiliške klinike potrjujejo, da je voda »Franz Josef« zlasti v srednji in poznejši starosti izborna čistilo za želodec in črevo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Potresi ob koncu leta

Kakor nam sporoča g. prof. dr. Belar iz svoje potresne opazovalnice v Gorjah pri Bledu, se pojavljajo tudi letos ob koncu leta potresni sunki, ki so v tem letnem času običajni pojavi. Nedavno je bil potres na Madžarskem in v Srbiji. Oba sta bila le lahkega značaja. V sredo so zaznali potresomeri dr. Belarjevega observatorija močan potres v daljavi, v četrtek pa lažji potres v bližini, domnevno na Hrvatskem.

Iz Podzemlja v Beli Krajini nam k temu poročajo, da so v četrtek, 20. t. m. točno ob pol devetih dopoldne čutili dva prav močna potresna sunka. Učinek je bil tako znan, da so se traverze z betonom vred šibile. Škode pa k sreči ni nobene. »Radovadni smo Belokranjci«, pravi naš dopisnik, »kmetje pravijo, da to pomeni — dobro letino.« — Tudi v Karlovcih in okolici so istočasno čutili precej močan potres, ki je trajal tri sekunde. Bil je mal tektonski potres, ki pa ni napravil znatne škode.

Pozor! Do 12. ure

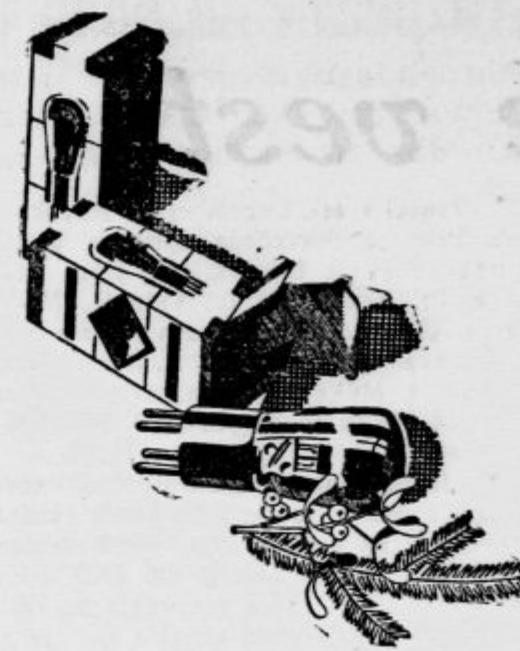
samo bomo danes sprejemali male oglase za božično številko »Jutra«, ki izide že jutri zjutraj. Male oglase, ki nam bodo dostavljeni popoldne, bomo priobčili v »PONEDELJKU«. Prosim, naročite inserate zadnji čas do 12. ure, ker bomo popoldne sprejemali inserate radi prejšnje zaključitve božičnega »Jutra« samo še za »Ponedeljek«. — Oglasi oddelček »Jutra« bo permanentno uradoval od 7. ure zjutraj do 5. ure zvečer.

prof. Vavpotiča. Dejanje se vrši deloma v srednjeevropskem velebitu, deloma v Parizu, deloma pri ledeniku v Alpah. Sedanjost. — I. slika: Marij Simenc v drugo gost naše opere. Po ogromnem uspehu, ki ga je dosegel z Aido, je uspešno upravi pridobil g. M. Simenca, ki ravno absolvirava gostovanje v Zagrebu, še za gostovanje v operi »Tosca« na drugi božični praznik. Nastopil bo v partiji Cavaradossio. Poleg njega nastopita ga. Vilfan-Kunčeva in g. R. Primožič. Opozorjamo, da se vstopnice za to predstavo dobe že od danes pri dnevnih blaginjah in operi.

Prva izvirna dramska novost letošnje sezone je Golieva božična zgodba »Betelemška legenda«. Premijera te svetopisemske igre (godi se pod vladavilo kralja Heroda v Jeruzalemu in Betelemu) bo v nedeljo 23. t. m. v dramskem gledališču ob osmih zvečer. Dosedanja dela istega pisatelja »Peterčkove poslednje sanje« in »Triglavska bajka« so našemu občinstvu dovolj znana in spadajo med najbolj priljubljena in najbolj obiskana slovenska dela. Pri nedeljski predstavi sodeluje vse dramsko osebje, glavne vloge igrajo: ga. Šaričeva, g. Rogoz, g. Levar in drugi. Režijo ima g. ravnatelj Pavel Golia.

V soboto popoldne ob treh je v ljubljanski dramski mladinski predstavi »Modri osliček Miško« po izredno znižanih cenah. Režija: prof. O. Šest.

Božič v mariborskem gledališču. Na Sveti dan popoldne otroška igra »Janko in Metka« zvečer letošnji operetni »slagor« Adieu Mimile: na Stefanovo popoldne »Adieu Mimile« (da si zapomrejo to nad vse zabavno stvar ogledati tudi okoličani); zvečer vesela opereta »Jesenski manevers«, zadnjakrat v sezoni in pri znižanih cenah.

Veselite se božič!

Čas veselega pričakanja in skrivnostno pripravljanje vam prijetno krajša Rundfunk glasba.

Z Telefunken eke-

tronkami boste imeli vedno glasen in čistozvočni sprejem. Naročite si nove telefunken elektrone.

Iznenadeni boste nad učinkom svojega aparata

n. pr. RE 134.

1903 1928

TELEFUNKEN

Elektro-ke z DVOJNO garancijo razvite po TELEFUNKEN izdeluje OSRAM

Obrotno gibanje v Celju

Celje, 21. decembra.

V hotelu »Evropa« se je snovi vršil sestanek članov Slovenskega obrtnega društva v Celju. Bil je zelo dobro obiskan, prisostvovalo je tudi učitelstvo obrtno-nadaljevalnih šol. Predsednik g. Rebek je v lepem govoru naglasil potrebo močne obrtniške organizacije in je nastopil proti ukinitvi nedeljskega pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah. Društvo je naklonilo desetim podporo potrebnim članom božičnico z denarno podporo. Nadalje se je g. Rebek toplo zavzel za ustanovitev samostojne moirske bolnišnice blagajne po vzgledu Ljubljane.

Tajnik g. Drago Zabkar se je energično zavzel za zgraditev Obrtniškega doma v Celju, ki je postal tekom časa res že prava življenjska potreba tukajšnjega obrtništva. V tem domu, ki naj bi nudil zavetišče moštom, kakor tudi pomočnikom in vajeniškemu zboru, bi imelo svoje prostore vseh 12 celjskih obrtnih združenj, dalje Trgovsko-obrtno kreditna zadruga in Slovensko obrtniško društvo. Dom bi imel tudi dovolj prostora za stalno obrtno razstavo. Zdradilo naj bi se s prispevki obrtnih organizacij. O zadnji se je razvila obširna debata, nakar je bil soglasno sprejet predmetni memorandum, ki bo odposlan mariborskemu obrtnemu odboru, mestni občini celjski in Zbornici TOI v Ljubljani.

Nato je g. Zabkar obširno predaval o načrtu zakona o pobijanju nepoštenih konkurence, ki ga je sestavilo ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo. Iz referata je bilo razvidno, da je zakonski načrt le navaden prepis bivšega avstrijskega »Handelsschutzgesetzes« brez vsakih novih točk, ki bi ščitile obrtništvo pred umazano konkurenco z zbijanjem cen, ki je v praksi že večkrat pokazalo občutno lastno škodo umazanega konkurenta. Po daljši debati, ki je sledila temu poročilu, je bilo sklenjeno, da odbor iz svoje srede sestavi poseben redakcijski osek, ki naj prouči zakon, načrt in ki naj sestavi zadavne izpreminjevalne ali izpopolnjevalne predloge. Med slučajnostmi se je debatiralo med drugim tudi o strokovnih tečajih. V januarju se bosta vršila kovinski in mizarski tečaj. Končno je bila odobru s strani članstva izrečena soglasna zaupnica.

FORMAN

PROTI NAHODU

Uspeh je čudovit

Dolores del Rio

in Charles Farrell

podajate v vefilmu

Rdeča plesalka iz Moskve

všek ljubavnih scen in svojih igral-skih zmognosti.

Pride! Pride! Elitno kino Matka

Dva fakina sta ga oropala

Stanovanci hiš v Zg. Šiški ob progi proti Dravljam so sinoči nekoliko po 20 začeli obupne vzklike na pomoč, ki so se polagoma zgubljali v noč in slednjič utihnil. Nekaj minut nato je planil v lokal šišenske stražnice ves zasopel starejši človek, ki je v pretrganih stavkih izpovedal, da sta ga pravkar napadla ob gorenski progi dva neznanca ter ga oropala. Odvezla sta mu ves denar, sicer ne baš veliko vsoto, ki pa je vendar pomenila zanj paldnevo bogastvo.

»Kaj za vraga, da so vas napadli?« so spraševali na stražnici in mu sprva skoro niso verjeli.

»Kdo pa ste vi?« so hiteli spraševati dalje.

Mož se je legitimiral za 64 letnega brezposelnega pekovega pomočnika Alberta Vučurja, doma iz Metlike. Pojasnil je v kratkih besedah, kako se je napad odigral, nakar sta odhitela proti progi v smeri proti Dravljam dva stražnika. Vrnila sta se, ne da bi izsledila zločinca, šele pozno ponoči.

Na policijski direkciji davi ponovno zašlišani Vučer je pripovedoval, da je že več tednov brez posla, vendar nabere sproti nekaj denarja prisvojih pekovskih tovariših. Včeraj popoldne se je podal v daljmatinsko klet na Miklošičevi cesti, kjer je nekaj večerjal. K njegovi mizi sta prisleda dva mlada moška, eden živahen blondinec, drugi pa temnogled črnolasec. Pričela sta na vse načine zahavati že nekoliko odobrovoljnega starega Bertla.

»Kar pol litra ga še prinesite!« je komandiral stari pek natakari in nato natakali v kozarce. Proti večeru so jeli postajati vsi trije zaupljivejši in slednjič je Bertl priznal, da nima prenočišča. Tedaj sta ona dva razkrila staremu možu svoje blago srce in mu obljubila, da mu preskrbita dobro posteljo, ki ga seveda ne bo prav nič stala.

»Kar v Šiško jo bomo mahnilih!« sta menila in Bertl je bil prav zadovoljen.

Opravili so se iz gostilne kmalu po 19, ter krenili za progo proti Šiški. Cim pa so se v prijetnem pogovoru oddaljili od zadnjih novih hiš, je temnogled tovariš blondincu namignil: »Ali udarim?«

Tisti hip je Bertl že začutil na obrazu skeleče bolečino. Kar klecnil je na tla, nakar sta mu oba lopova pokleknila na prsa ter mu pobrala iz žepov ves denar. Šele, ko sta napadalca pobegnili v smeri proti St. Vidu, se je oropane upal kričati na pomoč in se nato zatekel na stražnico.

»Zdaj pa prosim, da oba fakina poiščeta!« je stari Bertl zaključil svojo zgodbo.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sobota, 22. ob 15.: Modri osliček Miško. Mladinska predstava po izredno zniž. cenah.

Izven.

Nedelja, 23. Betelemška legenda, premijerski abonma.

Ponedeljek, 24. zaprto.

Ljubljanska opera

Sobota, 22. zaprto (generalka).

Nedelja, 23. Jonny svira. Iven.

Ponedeljek, 24. zaprto.

Mariborsko gledališče

Sobota, 22. ob 20. »Sleč in planinac«. Gostovanje Tegernseer.

Nedelja, 23. ob 3. popoldne: »Janko in Metka«. Otroška igra. Premijera.

Ponedeljek, 24.: Zaprto.

Torek, 25. ob 3. popoldne: »Janko in Metka«. — Ob 8. zvečer: »Adieu Mimile«. Kuponi.

Sreda, 26. ob 3. popoldne: »Adieu Mimile«. Kuponi. — Ob 8. zvečer: »Jesenski manevers«. Znižane cene. Zadnji Kuponi.

Celjsko gledališče

Na sveti dan 25. t. m. zvečer gostovanje mariborskega gledališča v krasni Kvapilovi drami »Obliaki«.

Ptujsko gledališče

V nedeljo 23. t. m. nad vse zabavna in vesela opereta »Jesenski manevers«, a na Stefanovo 26. t. m. popoldne ob 3. uri krasna Kvapilova igra »Obliaki«, ki je jako primerna tudi za okoličane.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. Nedelja 23. t. m. je za naše Narodno gledališče vsekar pomembna. Ta dan se vršita dve premijeri. Drama vprizori zvečer ob 20. uri Golievo »Betelemško legendo« (Kralj brezpravnih), božično zgodbo v petih slikah. V operi pa se poje isti večer ob pol 20. provokat na našem odru Kfenekova »Jonny svira« z g. Robertom Primožičem v glavni in naslovni vlogi. Dramska predstava se vrši za premierski abonma, operna pa izven abonma.

Zasedba Kfenekove opere »Jonny svira«, ki se polje prikrat na slovenskem odru v nedeljo 23. t. m. v ljubljanski operi, je sledeča: Naslovno vlogo zamorca Jonnyja poje g. Robert Primožič pri premijeri, na prvi reprizi v torku pa g. Janko, operna pevka Anita le gna. Majdičeva, sobarica Joanne ga Poličeva, skladateljka Maksa poje g. Banovec, virtuza na gosli Danijela g. Grba. Manager je g. Rumpel, prvi policist g. Mohorič. V ostalih vlogah nastopijo: g. Jarc, Simončič in Sekula. Pri predstavi sodelujejo baletni zbor. Opero dirigira kapelnik g. Neffat, režijo vodi ravnatelj g. Polič, inscenacija po načrtih

Domače vesti

Kritični dnevi za božič

se obetajo v naši notranji politiki. »Jutro« je vse pripravilo, da njegovi prijatelji tudi v prazničnih dneh, ko naše novine redno ne izidejo, ne ostanejo brez točnih in zanesljivih informacij o poteku pripravljalne krize.

Božična številka »Jutra« izide jutri v nedeljo 23. t. m. V ponedeljek zjutraj izide redna izdaja »Ponedeljka«, ki tvori, kakor znano, dragoceno spopolnilo rednim izdajam »Jutra«. V ponedeljek zvečer izide kot zadnji slovenski list pred prazniki »Slov. Narod«.

»Slov. Narod« bo imel še najnovejša politična poročila o razvoju kritične situacije v Beogradu. Tudi za inšerate je ta številka, ki bo čez praznike več dni ležala v skoraj vsaki boljši slovenski hiši, izrednega pomena. »Slov. Narod« bo sprejemal inšerate za božično številko tudi še v nedeljo in ponedeljek do 9. ure zjutraj.

O važnih dogodkih, ki bi se odigrali na sam Božič, bomo javnost obveščali potom posebnih izdaj.

»Jutro«.

• **Odklovanje državnih pravdnikov.** Na predlog ministrstva pravde so odklopani drž. pravdniki: dr. Robert Ogoreutz in Lev Mastnak v Ljubljani, dr. Josip Požar v Celju, dr. Ivan Jančič v Mariboru in Gustav Barle v Novem mestu — vsi z redom sv. Save 4. stopnje.

• **Promocija.** Danes bo promoviral na zagrebški univerzi g. Marjan Ahčin za doktorja medicine. Čestitamo!

• **Vojaške vesti.** Sprejeti so v našo vojsko prejšnji rezervni oficirji: pehotni kapetan 2. razreda Fran Furlan, artiljerijski kapetan 2. razreda Vlado Dekleva, pehotni poročnik dr. Tomo Frankovič in artiljerijski podporočnik dr. Anton Žnidaršič — vsi v činu, ki so ga prejeli imeli. Franc Jereb doslej vodnik 2. krogiškega polka kraljeve garde, je pridružen na službovanje komandi izpopolnjenih strokovnih šol.

• **Izpremembe v državnih šolih.** Suplent Simon Milavec je imenovan za profesorja na gimnaziji v Murski Soboti. V poštni službi so premeščeni: Rafael Trampuš v Ljubljano 1. in Ljubljano 2. Pavla Zabu-kovec v Ljubljano 2. na Bled. Ljuba Živko v Pragerskega v Maribor. Ottilia Kambič iz Rogaske Slatine v Ljubljano. Hilda Vrtovec iz Brezice v Ljubljano in Ana Zorec iz Murske Sobotne v Brezno.

• **Odvetniški zakon.** »Službene Novine« od 19. t. m. objavljajo novi odvetniški zakon, ki za vso našo državo stopi v veljavo tri mesece po objavi, torej 19. marca 1929. V isti številki objavljajo »Službene Novine« zakon o državnem pravdniku, ki dobi obzvezo moč dne 1. aprila 1929.

• **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl g. Matko Kante, okrajni šolski nadzornik v pokopju Pokojnik je bil odlični šolnik, simpatičen, značilen in v krogu številnih znancev splošno priljubljen. Pogreb bo danes ob pol 4. popoldne iz hiše žalosti na Karlovski cesti 8. — V Gradcu pri Litiji je umrla 22-letna predilniška delavka Gizela Črni-gojeva. Pokojnika blag spomin, žalujočim naša iskreno sožalje!

• **Smrt bivšega konjiškega župana.** V Kukiromu v avstrijski Gradščani je te dni nenadoma umrl zdravnik dr. Adolf Kadunig, bivši dolgoletni župan v Konjicah, svoječasno srdit nasprotnik slovenskega gibanja na Štajerskem. Prevrta ga je odnesel v daljino Gradščansko, kjer je smrti popolnoma zapuščen umrl nagle smrti. Zadel ga je kap.

• **Belo - modra knjižnica v Ljubljani** je izdala za Božič tri knjige: Grošljiva: Mladí rod za god. V njej so zbrani verzi za god male, s katerimi lahko voščijo za nas neke mamice in očetu, ampak tudi babici in dedu, stricu in teti in vsem članom rodbine. Posebno dobrodošli bodo verzi in mali prizori za Miklavža, Božič, Novo leto in Veliko noč. — Kvedrova: Vladka, Mitka in Mirca. Nadaljevanje knjige: »Vladka in Mitka«, ki jo je izdala lani Vodnikova družba in je bila zaradi svoje pristranosti in resničnega življenja vsem dobrodošla. Knjiga je zase zaokrožena celota. — Komanova: Na Gorenščem je fletno. Zbirka narodnih noš, običajev in vraz iz naše divne Gorenjske. Vmes so vpletene originalne pesmi gorenjskih fantov in pastirjev. Vse pa je pripovedovano krepko in zabavno, kakor zna le naša Manica.

• **Odprte planinske koče.** Erjavčeva koča na Vršiču bo preko božičnih počitnic in do nadaljnjega odprta in oskrbovana (šteta sobota 22. t. m.). Zatvoritev se bo naznaila. Otvorjene in oskrbovane so: koča na Veliki Planini, dom v Kamniški Bistrici, dom na Krvavcu ter hotela »Sv. Janez« in »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru. Snežne razmere na Vršiču in v Kamniških planinah sijočne. Smuka tudi v Bohinju idealna. Pri hotelu Sv. Janez je društvo napravilo novo moderno drsališče. Tudi sankaljšče v Bohinju je dobro prirejeno.

• **Ženski svet.** Decembarska številka za leto 1928. je posvečena domu in prinaša prispevke Pavle Hočevarjeve, Dore Grudnove, Fr. Bevka, Fr. L. Vide P., Mirana Jarca, Cirila Jegliča, Janeza Roženceta, Davorinke Deželove, dr. J. Jerice Zemljanove in Milke Martelančeve. List stane letno 64 Din in se naroča za Jugoslavijo v Ljubljani, Mirje št. 27.

• **Jugoslovanski zimskosportni savez** opozarja vse smučarje in ostale zimse sportnike na krasen film »Beli stadion«, katerega bo predvajala te dni ZKD v kinu Matica in Ideal. Poleg potovanja po Engadinu je za vsako vrsto zimskih sportov zelo poučno podana tudi zimska olimpijada v St. Moritzu leta 1928. Smučarji in drsalci, ogledjte si ga!

• **Preiskava proti Orjaš.** Kakor doznavamo, je kazenska preiskava proti inž. nju Marku Kranjcu in tovarišem ki se je vodila od 10. septembra dalje zaradi suma umora trgovca Egidija Periča, pri preiskovalnem sodniku zaključena »er so oili ogromni spisi 20. t. m. predloženi državemu pravdniku ki se ima po pregledu celokupnega materiala v kratkem oddati ali se proti inž. Kranjcu in tovarišem dvigne obtožba ali pa se kazensko postopanje ustavi.

• **Kipar Meštrovič** svojemu dobrotniku. Spomladi je umrl v Šibeniku upokojeni major Simo Grubišič, splošno znan zaradi svojih zaslug za Šibenik. Ena največjih njegovih zaslug je, da je služboval kot oficir v Drnišu, odkril je tedaj še mladem seljaškem dečku Ivanu Meštroviču njegov umetniški talent, ki ga je dvignil s svoje očetovske skrbje. Da se oddolži spomnu svojega dobrotnika, je dal Meštrovič zgraditi na šibeniškem pokopališču dostojno grobnico, v kateri bodo počivali smrtini ostanki zaslužnega šibeniškega meščana. Pozneje bo Meštrovič izdelal za grobnico monumentalni spomenik, ki bo predstavljal simbol hvalečnosti. To bo prvi Meštrovičev spomenik v Šibeniku.

• **Zimske - spornilni vlaki na progi Jesenice - Kranjska gora.** Da se omogoči sportnikom, ki potujejo z večernim brzovlakom šte. 2 iz Ljubljane in Zagreba na Jesenice, nadaljno potovanje do Kranjske gore, bo čakal večerni vlak, ki odhaja iz Jesenice ob 21.22 ob sobotah in dnevih pred prazniki na zvezo brzovlaka šte. 2 v dobi ob 22. decembra t. l. do 31. marca 1929. Le v primeru, da bi imel brzovlak preko 1 ure zamude, ne bo čakal potniški vlak za Kranjsko goro na zvezo. Za povratek sportnikov se bo vzpostavila zveza na večerni brzvi vlak šte. 5 proti Ljubljani in Zagrebu. Zato bo vozil ob nedeljah in praznikih v dobi ob 26. decembra t. l. do 1. aprila 1929 na progi Kranjska gora - Jesenice mešani vlak z odhodom iz Kranjske gore ob 16.49 in prihodom na Jesenice ob 17.45.

• **Dodatek k telefonskemu imeniku** direktorije Ljubljane. Pošta direktorija v Ljubljani je izdala »Dodatek k telefonskemu imeniku«. Vsaka centrala je prejela za uradno uporabo najmanj po en izvod, večje centrala pa primerno število dodatka na prodaj in sicer po 3 Din izvod. Kjer dodatek ni na prodaj, se lahko naroči pri kaki drugi sosednji pošti, ali pa pri ekonomatu direktorije.

• **Stiridesetletnica sarajevske srednje tehnične šole.** Srednja tehnična šola v Sarajevu bo meseca aprila prihodnjega leta praznovala 40letnico svojega obstoja. Pri tej priliki se bosta vršila v Sarajevu kongres profesorjev in učiteljev srednjih tehničnih šol ter kongres tehnikov - absolventov srednjih tehničnih šol. V smislu sklope pripravilnega odbora se prično zbirati

Jutri in oba božična praznika
Beli stadion
Film o letošnji olimpijadi v St. Moritzu
Predstave 23., 25. in 26. vsakokrat ob pol 11. dop. v kinu Ideal in ob 11. uri dop. v kinu Matica.
ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV.

Premijer! Popolnoma nov!
Neustrašni talistveni jezdec
prejre
Buck Jones
kot **ČRNI AS**
Višek senzacijskega filma. Pustolovščine, kakršnih doslej še niste gledali.
Borba na življenje in smrt. Eden proti desetim. Na robu večnosti visoko na prepričani vrvi nad breznom prepada. Med divjimi Indijanci. Velenapeto.
Predstave danes ob 4. pol 6. pol 8. in 9. uri.
Najnižje cene. KINO IDEAL.

Dragoceno darilo

bo postala marsikatera srečka državne loterije, ki bo danes ali v ponedeljek kupljena pri nas ali pa v kakem našem prodajnem uradu. Na marsikatero srečko bodo izžrebani visoki iznosi in je prav, da si jih vsaka družina kupi. Naše srečke morete kupiti v oglašnem odd. »Jutra« v ekspozituri »Jutra« v podružnici »Jutra« v Prešernovi ulici v Šiški v Celju in Mariboru

Elektro tvrdka
A. Verbajš
Ljubljana, Gosposvetska 13
Telefon št. 2867 15713

prispevki za ustanovitev jubilarne fonda za podpiranje siromašnih dijakov. Fond bo nosil ime direktorja šole, inženjerja Metoda Svobode, ki bo slavil skupno s šolo 40letnico svojega uspešnega delovanja na področju tehnične izobrazbe.

• **Cerkvica kneza Branimira odkrita.** Ob priliki izkopavanja Hrvatskega starinskega društva v Kninu, ki ga vodi tajnik društva dr. Mate Klarič, so v Sopotu pri Bankovcu odkopali cerkvico, ki jo je dal zgraditi knez Branimir, kar je razvidno iz najdenih olednikov. Fragment najdenega napisu se glasi: Dux Croatorum condidit Branimirus.

K tvrdki F. LUKIČ

se napotite. izbirat najlepših daril za dame. Krasne toalete jih morejo edino naiholi razveseliti.

Pristane francoske pastille
VALDA
proti prehlajenju, hripji, influenci
ltd. — Prodajalo vse lekarne in drogerije.

Prikladna božična darila!
priporoča **Ivan Bonac**
Selenburgova

IZPRODAJA
šestih partij damskih in moških čevljev s
40 do 50 odst. popustom
se je pričela v ponedeljek
Popolna izprodaja damskih usnjatih torbic za polovično ceno.
VOIKA, Ljubljana
Krekov trg 10.
15551a

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno
ADRIA prašek za pecivo

Cenj. odjemalcem!
Marsikdo je že čital ali kje slišal, da limonov sok preprečuje gnilobo. Zobna pasta
«NEGRODONT»
edina vsebuje limonov sok; zato edina preprečuje gnilobo zob ozir. gnilobo v ustih in je zato najboljša, najzdravejša in najcenejša zobna pasta. Zahtevajte povsod samo »Negrodont«, francosko zobno pasto.

R. COTIČ, LJUBLJANA VII.
Kamniška ul. 10 a
glavna zaloge »Negrodont«.

Dve tube kot vzorec franco 10 Din.

Usta i grlo
so najlažja pot, po kateri klice bolezni pridejo v naše telo. V kavarni Vam najboljšo preprečko škodljivo delovanje klic, ki povzročajo razne bolezni kakor nahod, influenco in ostale opasne bolezni okusne
ANACOT-PASTILE
DRA. WANDERA

NA VRHUNCU STOJE NOGA VICE Z ŽIGOM: «KLUB»
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

RADIO aparati

Kompl. detektorji po Din 140.—
Najboljša slušala od Din 78.— naprej.
Tungsram Barium žarnice.
Vse druge radio potrebščine in sestavni deli.
Ves elektroinstalacijski material.
Nakit vseh vrst za božična drevesca.

• **Občinski načelnik v Pagu odstavljen.** Veliki župan splitske oblasti je odstavil v sporazumu z občinskim odborom načelnika občine Pag Brana Gudaka, ker je dal izvesti v občinski blagajni proglas neke italijanske univerze ter se s tem pregrešil proti svoji uradni dolžnosti. Službeni jezik občine je hrvatski, dotični proglas pa je bil tiskan v italijanskem jeziku.

• **Mesto krvnikovega pomočnika razpisano.** Ker je po smrti krvnika Mauserja prišel na njegovo mesto pomočnik Hart, je sedaj mesto rabljevega pomočnika izpraznjeno. V natečaju se je prijavilo lepo število reflektantov. Najbrž bo imenovan na to mesto jetniški stražnik Milan Batinič.

• **Pisar pobegnil z 42.000 dinarji.** Pri trgovcu Smaiju Mehmedagiću v Bjelini je bil zaposlen kot pisar mladi in elegantni Mehmed Alija Kučukalič. Ko mu je te dni prišla v roke nakaznica za njegovega gospodarja, glaseča se na 42.000 Din, je falzificiral njegov podpis, dvignil denar in pobegnil. Za defraudantom so izdali tiralo.

• **Kupujte Ciril - Metodove božične in noveletne razglednice ter koledarče »Kraljevič Marko« za šolsko decol!** 2328

• **Oblike kemično čist, barva, pilarsa in lika tovarna JOS. REICH.**

• **Za Božič se spominjajte vsi prejemniki položne šte. 14.066 najbednejših!** — **Podporno društvo slepih.** 188

• **Lov občine Željne (okraj Kočevje)** se bo oddal v zakup 11. januarja ob 11. uri dopoldne pri okrajnem poglavarju v Kočevju v sobi št. 5 za dobo od 1. februarja 1929 do 31. marca 1934. 2319

• **Za dame neobhodno potreben Sanofarm** se dobi v vseh lekarnah in drogerijah. 2183

• **Klobuke popravila, čist, barva, lika** oreblikuje Mirko Bogataj. Ljubljana Stari trg 14. 263

Pridel Pozor! Pazite! K
„Liubica“
Nj Veličanstva“
Z Vašimi ljubimci:
Paul Richter
Hanns Junkermann
Viviam Gibson.

Iz Ljubljane

• **Družabno popoldne JNAD »Jadrana«** bo 26. t. m. na dan sv. Stefana ob pol 4. uri v areni Narodnega doma. Na programu komični nastopi. Ples.

• **Slovenski filatelistično društvo**, ki se prav živahno giblje in si je steklo velike zasluge za uvedbo mladinskih sestankov, ki so velikega vzgojnega pomena, priredi 29. t. m. ob 20. v gostilni Cinkole božično z loterijo. Ker so dobiki prav lepi in dragoceni bodo božičnico obiskali gotovo vsi člani.

• **Sočan!** Drevi ob pol 9. sestanek pri Mraku na Rimske cesti. Poslovilni večer tovariša Fr. P.

• **Iz krajevnega središča TM.** Danes 22. t. m. ob 17. bo intimna božičnica za člane vseh ljubljanskih abstinentnih kol v Akademskem kolegiju.

• **Volitve v okrajni zastop.** V četrtek so bile vložene štiri liste za volitve v okrajni zastop. Prvi dve so vložili klerikalci, tretjo KDK, četrto pa socialisti.

• **Beli stadion.** Jutri bo predvajala ZKD privikar v Jugoslaviji veliki film o letošnji zimski olimpijadi v St. Moritzu. Predstave bodo ob pol 11 dopoldne v kinu Ideal in ob 11. dopoldne v prostorih Elitnega kina Matica. Film je eno najlepših del kinematografije in prekaša po prekrasnih naravnih posnetkih vse doslej videne sportne in pokrajinske filme.

• **Odklovanje.** G. Ivan Zrimšek, sluga pri deželnem sodišču v Ljubljani, je odklovan s srebrno medaljo za državljanske zasluge.

• **Slovenske popoldanske pridige v evangeljski cerkvi** bodo izostale v nedeljo 23. in 30. Prihodnja pridiga bo 6. januarja.

• **Plesne vaje SK Grafike** bodo v nedeljo 23. t. m. od 15. do 19. v dvorani Ljudskega doma

• **V poljasnilo.** Poročilo o aretaciji zaloških vlomilcev dopolnjujemo v toliko, da ni bila izdana tirailica proti Antonu Paternostu, ki stane na Studencu pri Vevčah. Narveč proti Andreju Paternostu, mesarskemu pomočniku v Vevčah.

• **Roko mu je zmečkal.** Poselnik Josip Jelenc s Celovške ceste št. 54. je vozil v četrtek popoldne z dvorišča hiše št. 20 na Medvedovi cesti na dvoprepznen vozu opeko. Pri dvoriščnih vratih, ki so nekam ozka, je hotel Jelenc naravnati oje voza in to biš takrat, ko so konji potegnili. Oje so tisti hip udarile ob zid podbojev in silen pritisk je Jelencu popolnoma zmečkal dlan ter prste leve roke. Ponesrečenca so morali nemudoma prepeljati v splošno bolnico.

• **Drobnja policijska kronika.** Včeraj je bila prijavljena 1 tatvina kolesa. 1 pomeverba dežnika. 1 primer prodaje premoaga v neoplovranih vrečah. 1 napad. 1 neplačan zavzitek. 1 nezgoda zaradi nepravilne vožnje. 5 prestopkov predpisov o zapiranju trgovin. 2 primera kaljenja nočnega miru. 2 prestopka avtomobilskih predpisov in 4 prestopki cestnega policijskega reda.

• **Ponarejevalnica našega denarja v Trstu?** Na policijski direkciji se je pred par dnevi zglašil neki bivši gost novomeških zaporov, rodom Kočevar; in povedal, da je

Danes senzacijsna premijera!

in zlati lev.

Po grandioznem romanu gospodarja daleke afriške džungle.

Ob 4., 7., 8. in 9. ur.

Kino »Dvor«. Telefon 2730.

bil v zaporu nekoč priča pogovoru treh sojetnikov, katerih imena pa mu niso znana. Iz pogovora je posnel, da obstoja v Trstu pravca tovarna za ponarejanje naših 1000 dinarskih bankovcev. Lopotvska družba ima svoje razpečevalce baje tudi v Ljubljani. Koliko je na tej vesti resnice, bo pokazala že uvedena preiskava. V svrhu čim točnejših poizvedb je stopila naša policija v stik s tržaškimi kriminalnimi oblastmi.

• **Ponovno opozarjamo** na današnji otvoritev razstave kiparice Karle Bulove. Razstava njenih del bo otvorjena drevi ob 20. v mali dvorani Narodne galerije (Narodni dom). Otvoritveni govor bo imel publicist in kritik g. Jože Vidmar. Zanimanje za razstavo je, kakor nam poročajo, v vseh krogih zelo veliko.

• **NA PRAZNIKE** naj si cenjeno občinstvo ogleda krasno prenovljeno gostilno P. Košak na Krevkovem trgu. Posebno pa priporočam cenj. občinstvu izvrstna domača vina priznana prvih vinogradnikov. Keglišče še nekaj dni v tednu na razpolago.

• **Gospodarsko napredno društvo** za šentjakobski okraj poziva svoje članstvo in vse pevce, da se zanesljivo udeležijo pogloba g. Kanteta, ki bo danes ob pol 16. izpred hiše št. 8 na Karlovski cesti. 2321

• **SK Svoboda.** Plesna vaja drevi ob 20. v zeleni dvorani Uniona. 2329

• **Najboljšo perutnino**, kakor purane, pitane gosi, poularde, piščance, race, vsakovrstne sladkovodne žive žive in sveže morske ribe ter vsakovrstno divjačino kupite najceneje pri tvrdki »RIPA« Gradšče 7 — V nedeljo 23. t. m. odpro v 8 d.n. 2316

Iz Maribora

• **Posebno izpraševalno komisijo** za šoferje so ustanovili pri mariborski politični upravi. Doslej so mariborski šoferji morali polagati izpite v Ljubljani ali pa je moral v to svrhu priti strokovnjak iz Ljubljane v Maribor.

• **Vitez Rossmann umrl.** V četrtek je preminul na svojem posestvu Brandhof v Radvanju pri Mariboru g. Alfred vitez pl. Rossmann, doktor prava in zaslužni organizator naših kasaških društev. Bil je predsednik kasaškega društva v Mariboru in Ljutomeru in poleg tega še raznih drugih društev. Pokojnik si je pridobil izredno velike zasluge za povzdigo živinoreje, zlasti še konjereje. Užival je velik ugled pri nas in v Nemški Avstriji. Uglednemu pokojniku lahak počitek, rodbini naše iskreno sožalje!

• **Epidemija ospice** je nekoliko pojenjala. Zadnji izkaz mestnega zdravstva beleži 18 primerov te bolezni, dočim jih je bilo prejšnji teden 35. Drugih nalezljivih boleznih pretekli teden v Mariboru ni bilo.

• **Nevaren jetnik.** Stražnika Pavla Perka je neki jetnik napadel in ga ugrizel najprvo v prst desne, nato pa še v levo roko. Stražnik je moral iskati zdravniško pomoč v bolnici.

Iz Celja

• **Gremelj trgovcev** v Celju razglašja, da bodo trgovine v nedeljo 23. t. m. odprte.

• **Velika božična reklamna razstava.** Tvrdka Valentin Hladin, Celje, Prešernova ulica 14, bo priredila 23., 24., 25. in 26. t. m. veliko božično reklamno razstavo v vseh trgovinskih prostorih ter vlijudno vabi cenj. občinstvo na ogled. Novost bo pri vsem tem originalna reklama za nogavice ki je črpana po vzorcu Lipskega velesejma in bo cenj. občinstvu le v zabavo. Poleg tega vam bode omene dne dni na razpolago radio koncert. 2314

• **Tatvena perila.** Na policiji je prijavila Jozefa Zlausova, stanujoča na Bregu, da ji je neznan zlikovec odnesel z domačega vrta, kjer se je sušilo oprano perilo, moško srajco, vredno 50 Din.

• **Huda nesreča hlapca.** Včeraj zjutraj so pripeljali v tukajšnje javno bolnico z osebnim avtomobilom 32 letnega rudarskega hlapca Antona Kleca usleženega pri premoaganju Huda jama pri Laškem. Klec se je včeraj zjutraj ponesrečil na ta način, da je prišel med premikajoče se lamske vozčke, ki so ga stili in tako silo, da je dobi hude telesne poškodbe v notranosti in na glavi. Klecovo stanje je resno.

• **Vse tri samomorilske kandidatne** iz tukajšnjih sodnih zaporov Krzileva, Horvatova in Adamičeva, kakor tudi Marija Czernyeva, ki je skočila skozi okno I. nadstropja na dvorišče so na poti okrevanja in so bile včeraj že izven vsake nevarnosti.

• **Božič v celjskem gledališču.** Na Božič zvečer gostovanje Mariborčanov v krasni Kvapilovi igri »Obklak«, ki je tudi za okoličane prav primerna

— Celjsko gledališče. Celjanom se po daljšem času obeta zopet redna in zadovoljiva gledališka sezija. Ker pa je s sporadičnimi gostovanji vendarle vezan gotov riziko, je umestno, da se na nekak način vezeta publika in uprava. To se doseže z abonmanom. Zato se razpisuje abonma na deset predstav (6 dramskih in 4 operne). Ker znači abonma znaten popust od dnevnih cen (ki bodo pri nekaterih predstavah z večjim aparatom morda še nekoliko povišane), je v interesu publike same, da se abonira v čim večjem številu. Ene abonmanu (ki se plačuje vnaprej ali pa v 5 zaporednih mesečnih obrokih od 1. januarja so naslednje: lože po 1300 in 1000, parterni sedeži po 300, 250, 200 in 100 Din. Prijave sprejema tvrdka Goričar in Leskovšek.

Najlepša in najcenejša božična darila

SLAVKO RUS,
LJUBLJANA, Dunajska cesta 9.

Najpraktičneše darilo za Božič in Novo leto

so lepe bluze, srajce, kravate, nogavice itd. V e to dobite po nizki ceni v domači trgovini **Ig. Žargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3 - II.** 15.733 - a

Božična darila

v največji izbiri priporočila

M. Tičar, Ljubljana

Božična reklamna prodaja

traja dalje. Suknje, obleke, čepice, perilo itd. najnižje pri A. PRESKER, Sv. Petra cesta št. 14.

DAMSKO OBLEKE

Volnene in pletene . . . od Din 240.— naprej
zimske in letne perline . . . Din 70.—
zimske bluze in krila . . . Din 70.—
damske in otroške bele, barvaste, klotaste in listrate predpasnike nudi najceneje:
F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Iz Litije

— Zadnja pot Albina Bokala. V četrtak so pokopali na Vačah 28 letnega železničarja Albina Bokala iz Gradca. Pogreba, pri katerem je igrala železničarska godba iz Ljubljane turbotne žalostinke, se je udeležilo mnogo občinstva. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika eden izmed njegovih tovarišev-železničarjev.

— Cankarjeva proslava v Sokolskem domu je prav lepo uspešna. Za uvodnim govorom g. Jože Zupanciča so sledile recitacije odlomkov iz raznih Cankarjevih del.

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani. 21. decembra 1928. Višina barometra 308,8 m.

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smer vetra in brzina v m in sek.	Oblak.	Padavine
opazovanja							
Ljubljana	7:23	—23	87	0			
Maribor	7:35	—40	70	ENE 1	10	sneg	
Zagreb	7:27	—30	9	NNE 2	10	sneg	03
Beograd	7:25	—40	90	W	10	sneg	30
Sarajevo	7:29	—20	55	NE 5	0		
Skopje	7:29	—20					
Dubrovnik	7:29	—20					
Split	7:29	—20					

Sonice vzhaja ob 7.35, zahaja ob 16.21, luna vzhaja ob 12.53, zahaja ob 0.42. Najvišja temperatura danes v Ljubljani —0,3, najnižja —3,0.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Manj mrzlo vreme, sicer pa malo sprememb.

Iz Zagorja

— Potovanje po Švici. Prosvetni odsek Sokola priredi drevo ob 19. v kinu "Tri glav." filmsko predstavo "Potovanje po Švici." Za kritje stroškov bo vstopnina po 2 in 4 Din. Občinstvo se v ljudno vabi, da si ogleda krasne naravne posnetke.

— Sestanki SDS v Izlah in Zagorju. V nedeljo popoldne se je vršil pri Bregarju v Izlah, v ponedeljek zvečer pa v Sokolskem domu sestanek SDS. O političnem položaju se poročal centralni zastopnik gospod dr. Rape iz Ljubljane. Na obeh sestankih se je izrekla zaupnica narodnim poslanecem SDS ter obsodila pogubna hegemonistična politika SLS v Beogradu.

Iz Trbovelj

— Razdelitev stanovanj v novih občinskih hišah. Občinski odbor je na posebni seji oddal vseh 24 stanovanj v novih občinskih hišah. Oddal jih je proslencem, ki so stanovali po kletih in celo po stanovanjih brez oken.

— Vlom v Trbovljah. Za praznike so se hoteli tudi pri nas oskrbeti gospodje vlomili. V noči od toka na sredo so skušali vlomiti v Režunovo trgovino, a so jih prepadli. Več sreče so imeli naslednji večer v Germovi trgovini. Vlomili so pri malem oknu ob cesti, kjer se nahaja skladišče. Svoje delo so opravili nemoteno. Pogostili so se s sirom in s salamo ter oboje zalili s konjakom. Seboj so odnesli kolač sira, precej salame in slanin ter manufakturnega blaga. Kako so se čutili varne, je razvidno iz tega, da so se preoblekli v nove obleke in zmetali svoje stare cunjne na kup. Orožniki so uvedli obširno preiskavo in aretirali več sumljivih oseb.

— Ze zopet komunistični letaki. V sredo jutraj so našli po delavskih kolonijah mnogo letakov protidržavne vsebine. Komunistični prenapetosti, ki širijo te letake, povzročajo trezno mislečemu delavstvu, ki noče ničesar slišati o komunizmu, vedne neprimliko in ga postavljajo pri državnih oblastih v slabo luč.

Porota

Dve smrtni obsodbi. — Nadaljnje razprave

Maribor, 21. decembra

Tridnevna razprava zaradi umora pred devetnajstimi leti je bila p-zno v noči končana s smrtno obsodbo obeh obtožencev Ivana Presneca in Antona Kosjaja.

Danes kta prišla na red zopet dva uboja.

Z nožem v prsa je zabodel svojega tovariša Ivana Cigana 24-letni posestniksin Marko Kreslin iz Dolnje Bistrice. Fanta sta si bila že poprej nekaj navzkriž, spopadla sta se pa v nedeljo, dne 14. oktobra po maši. Cigan je stal s tovariši pred neko hišo, Kreslin pa je prišel mimo ter ga vprašal, zakaj mu je grozil. Po kratkem vprašanju je začel Cigan metati kamenje, Kreslin pa je potegnil nož. Baj je bil z nožem oborožen tudi njegov nasprotnik. Cigan je dobil vboj v levo stran prsja in je vsled izkrvavitve takoj umrl. Kreslin se izgovarja s silobranom.

Porotniki so zanimali vprašanje glede uboja s 5 glasovi proti 7. Sočasnno pa so potrdili vprašanje glede prekoračenja silobrana, nakar je bil Kreslin obsojen na eno leto strogega zapora.

V Zbečih

so se 20. avgusta 1925 v neki gostilni prepirali in pretepali fantje. Vzrok je bil, ker je nekdo Enzelbertu Austu, 26-letnemu zidarju iz Murecke, razlil mleko. Delavec Ivan Senekovič je miril in potisnil priporočilo se tante iz gostilne. Ker pa so fantje začeli zunanji razbiti opravilo gostilničarke, je šel Ivan Senekovič ven, da napravi red. Pri tem pa je dobil tri sunka z nožem S. Prvim mu je storilec prerezal na levi strani vrata glavno žilo, z drugim in tretjim pa mu je poškodoval hrbet.

Glasom izvedeniškega mnenja sta bili poškodbi na hrbtu lahkotna značaja, ona na vratu pa je imela za posledico takojšnjo smrt zaradi izkrvavitve.

Orožniki so na podlagi takoj izvršenih poizvedb ugotovili, da je bil med glavnimi razgrajaci Engelbert Aust, ki je pobegnil v Avstrijo, dočim sta bila dva druga aretirana. Ker se tema ni dalo dokazati, da bi bil eden ali drugi izmed njih prizadejal pokonjenemu Senekoviču smrtno poškodbo, je bilo zoper njih kazensko postopanje ustavljeno, zoper p-begleca obdolženca pa prekinjeno do izsleditve.

Sicer je deželno sodišče v Gradcu vodilo zoper obdolženca preiskavo zaradi suma uboja, vendar je bilo zbog pomanjkanja dokazov postopanje zoper njega ustavilo.

Ko se je obdolženec slučajno nahajal v Gornji Radgosti, je bil aretiran in se je pričel zoper njega preiskava. Po pričah se obdolženec dokazuje, da je zadal pokojnemu Senekoviču smrtni sunek.

Razprava traja v noč.

Na razvajan š m zahtevam

ogovarjajo naši

rad o - a p a r a t i n

zvočniki

zahteva te brezplačne cenike

Radio-Bar Radio-Bar

Ljubljana Mestni trg.

Veliko veselje v nebesih

je vzbudila med angeli vest, da bodo poslušali za Božič radio z

Barijevimi elektroni

Nebeško godbo lahko poslušate tudi vi, zemljani, ako si za vaš radio nabavite

TUNGSRAM BARIJEVE ELEKTRONKE.

BARIJEVE ELEKTRONKE
dobite v vseh večjih radio-trgovlinah

DIŠAVE SLON

Sport

Vremensko poročilo JZSS

Krankska gora: Snega 40 cm v dolini, pršič, vreme jasno, temperatura —14, smuka idealna, skakalnica uporabljiva in pripravljena. — Dovje: Mojštrana, snega v dolini 30 cm, v gorah 50 do 100 cm, pršič; vreme jasno, temperatura —8, smuka idealna, skakalnica uporabna in pripravljena. — Bohinj: snega v dolini na plasti 18 cm 2 — 5 cm pršica, v gorah 1 m, vreme jasno, temperatura —8, smuka prav dobra, skakalnica dogotovljena, neuporabljiva, ker premalo snega, občinsko sankališče v Bistrici urejeno in izbornom, sankališče pri Sv. Janecu pripravljeno in izbornom, drsališče v Bistrici na Ledinah v izmeri približno 2000 kvadratnih metrov in umetno drsališče pri hotelu Sv. Janec pripravljeno in v izvrstnem stanju. — Dom na Kravcu in Velika planina na stari podlagi 1 m snega, 5 cm pršiča, smuka idealna. Pohorje snežno in vremenske prilike izborne v vseh kočah na Pohorju. — Od vseh tu navedenih krajev javljajo, da so izgledi za praznike prav dobri in ni pričakovati znatnih izprememb.

Začetek zimske sezone v Mojštrani. Pišejo nam iz Mojštrane: Sredi preteklega tedna je nastalo tudi pri nas zelo krasno vreme, ki je privabilo v nedeljo in na narodni praznik k nam že mnogo izletnikov in zimskih sportnikov. Posebno ugoden teren za smučanje v okolici Mojštrane in Dovjega je obznožje Možaklje in Karavank ter je tudi snega, ki je padel v zadnjih dneh, v to svrhu popolnoma zadosti. Kratke smuške ture so zelo pripravne kakor n. pr. iz Mojštrane v Radovno, Peričnik, Aljažev dom, Dovje in Belca, dolge pa v Krmo in Kot. Ker se bo vršila smuška skakalna tekma tudi letošnje zimo v Mojštrani, se je že v jesenski dobi pričelo s preureditvijo in popraviljem smuške skakalnice, da je že sedaj popolnoma uporabna in ustreza sportnim zahtevam. V Mojštrani je za ev. naval smučarjev in drugih sportnikov zadosti hotelskih in privatnih kurilnih sob na razpolago. Cene sobam so zelo nizke in je tudi postrežba točnejša. Vreme je sedaj našim krajem za smučarje zelo naklonjeno; snega je 30 cm, pršič, vsled česar je smuka idealna.

Za objavljene smučarske tečaje JZSS, ki se vrše za začetnike v Bohinjski Bistrici, pri Mariborski koči in pri Klopem vrhu, so mogoče prijave tudi začetkom tečaja pri nastavniku, vendar priporočamo, da se prijavi vsakdo pravočasno, osobito za tečaje na Pohorju podružnici SPD v Mariboru. V nedeljo 21. t. m. prične prvi smuški tečaj za skoke pod vodstvom inž. Hansena v Krankski gori. Udeleženci naj se javijo s savezno legitimacijo direktno pri inženjerju Hansenu v Krankski gori, hotel Slavica. Na enak način je postopati za tečaje za tekmovalce v Krankski gori in v Mojštrani.

ASK Primorje. (Nogometna sekcija.) Za nedeljsko tekmo proti SK Svobodi ob 14. naj bodo v garderobi naslednji igrači: Anžlovar, Sablja, Pečnik, Hasl, Slamič, Pišek, Jug II, Sočan, Dolfe, Vrhovnik, Čamerik, Uršič, Zemljak. Danes ob 20. seja sekcijejskega odbora v klubovem tajništvu. — Načelnik.

SK Ilirija. (Plavalna sekcija.) Pozivam vse članstvo plavalne sekcije, da se udeležijo sestanka sekcije, ki se vrši danes ob 19.30, v posebni sobi kavarnice "Evropa". Udeležba obvezna za vse. Dnevni red: volitev sekcijejskega odbora in razgovor o bodoči sezoni. Načelnik.

Železniške zveze s Kranksko goro. Počeniš ob sobte 22. t. m. bo imel brzovlak, ki pride na Jesenice ob 22. uri, zvezo na vlak v Krankski gori vsako soboto in na dan pred prazniki. Za povratek bo uveden še en vlak, ki bo odhajal iz Krankske gore ob 16.30 ter bo imel zvezo na brzovlak za Zagreb. Vozil bo od 26. decembra dalje vsako nedeljo in praznik.

Sportno drsališče SK Ilirija. Danes popoldne od 17. do 19. in jutri popoldne od 16. dalje svira na drsališču godba "Sluge".

Drsališče je v izbornem stanju. Ledena ploskev je vsak dan obnovljena; tako pridejo tudi najbolj razvajanji drsalci na svoj račun. Sportno drsališče Ilirije se more v vsakem pogledu primerjati z najboljšimi drsališči Srednje Evrope. Pred drugimi drsališči v naši državi ima to prednost, da se pripravljajo ledena ploskev, ki leži na suhih tleh, umetno, s čimer se pridobi mnogo večje število drsalnih dni kakor pa na naravnih drsališčih. Drsalcem je na razpolago vedno topla garderoba. V večernih urah je drsališče močno razsvetljeno, na kar se opozarjajo predvsem oni, ki so v popoldanskih urah zaposleni.

Kotarski Savez SHS Pododbor Ljubljana mesto. Redni letni občni zbor se vrši v nedeljo dne 3. t. m. ob 10. popoldne v Narodni kavarni zadnja soba, na kar posebno opozarjamo včlanjene klube, da se istega sigurno udeležijo po svojih delegatih.

TK Skala Clane, ki so tudi včlanjeni pri Slovenskem planinskem društvu in ki preko prazničnih reflektirajo na polovično železniško vožnjo, nujno pozivamo, da najkasneje v ponedeljek dopoldne do 10 ure oddajo legitimacije SPD v pisarni osrednjega urada, ki bo izposloval na podlagi skupnih vozovnic ugodnost po skupinah. Ob enem je navesti tudi namembno železniško postajo.

Vse cenj. bravce opozarjamo na današnjo prilogo tvrdke

L. Ž. Konjović iz Belorada,

ki je širom cele naše države znana kot solidna in popularna prodajalna srečk državne razredne loterije

Gospodarstvo

— Blagajna poštnih hranilnice v Ljubljani bo poslovala na dan 24. decembra t. l. le do pol 12. dopoldne.

— Obratovanje v trgovinah v nedeljo pred Božičem. Zbornica za TOI v Ljubljani obvešča, da smejo biti trgovski obrati v ljubljanski in mariborski oblasti v nedeljo pred Božičem, t. j. 23. t. m., v zmislu rešenja ministrstva za trgovino in industrijo odprti do 13. ure.

— Obdobje samoupravnih doklad pri odmeri novega družbenega davka. Novi zakon o neposrednih davkih določa glede družbenega davka, da se pri ugotovitvi davčne osnove za ta davek ne sme odbiti neposredni davek, plačan po tej obliki (čl. 42. zakona). Ker pa je smatrat za neposredni davek po tej obliki samo osnovni in dopolnilni davek je jasno, da je hotel zakonodajalec priznati samoupravne doklade, ki so dajateve druge vrste, za režijske stroške. Vprašanje, ali se imajo pri določanju dobička za davčno osnovo odbiti v bilančnem letu plačane samoupravne doklade na družbeni davek kot režijski stroški, je za odmero davka izredno važno, kajti če se plačanim samoupravnim dokladom ne prizna odbitnost, se znatno poveča čisti dobiček kot osnova za družbeni davek. Po sedaj veljavnih določilih finančnih zakonov so se priznavale te samoupravne doklade za režijske stroške. Tudi pravilnik k novemu zakonu o neposrednih davkih določa v odredbah k čl. 82., da se prišteva davčni osnovi samo plačani osnovni in dopolnilni davek, ne pa tudi na družbeni davek plačane samoupravne doklade. Nasprotno pa se v poznejšem tekstu tega pravilnika (v odredbah k l. 83. zakona) nahaja določilo, ki izključuje to odbitnost, češ da se razen prej navedenih odbitkov priznavajo za izdatke davki, take, carine, davek na poslovni promet, samoupravne davščine, razen onih, ki se pobirajo na družbeni davek. Ker bi se z odrekanjem močnosti odbitka samoupravnih doklad znatno povišalo obdavčenje družb in ker je zaradi protislovij v pravilniku vprašanje postalo nejasno, se je Zbornica za TOI informirala na merodajnih mestih in ugotovila, da je omenjeno besedilo k čl. 83., ki izključuje odbitnost samoupravnih doklad, pomotoma zaslo v pravilnik in da bodo davčne uprave pravočasno dobile navodila, da se na to določilo, ki ni v skladu z zakonom, ne opirajo.

— Privredni in socialni odnosi v Vojvodini. Delavska zbornica za Vojvodino je pod gornjim naslovom izdala zelo zanimivo publikacijo, ki se bavi s položajem delavskega razreda v Vojvodini v zvezi z gospodarstvi in socialnimi razmerami. Naivejši del publikacije pa je posvečen razvoju gospodarstva v Vojvodini, ki je prikazan na podlagi obsežnega statističnega gradiva. Tu najdemo zanimive podatke o vojudinski industriji, ki kaže deloma prav ugoden razvoj. Tako vidimo, da je vojudinska sladkorna industrija lani producirala 4615 vagonov sladkorja (leta 1926. 4849, l. 1925. 3210), kar predstavlja več kakor polovico vse produkcije v naši državi. Produkcija vojudinske pivovarske industrije je lani znašala 143.000 hl piva napram 125.000 hl v l. 1926. Nasprotno pa je zaposlenost vojudinske mlinске industrije napram l. 1922. padla na 47,4 % (izrabljena kapaciteta pa znaša celo samo 27,7 %). Industrija špirta je lani proizvajala 32.200 hl napram 16.600 hl v l. 1926. in 28.300 hl v letu 1925. Produkcija sirovega masla in sira je v zadnjih letih zelo oslabela ter je lani dosegla komaj 15,7 vagona napram 47 vagonom v l. 1925. Tudi industrija svila ni mogla izrabiti vse svoje kapacitete ter je znašala lani produkcija 15.831 kg, dočim znaša kapaciteta 42.000. Bolje je bila zaposlena industrija konopnine, katere produkcija je znašala lani 543 vagonov predelane konopnine. V zvezi z večjo gradbeno delavnostjo se je produkcija opeke dvignila na 72 milijonov komadov, vendar je kapaciteta o 170 milijonov komadov še vedno zelo slabo izrabljena. Ugodno se razvija tekstilna industrija, ki je lani izdelala 416.000 m platna (l. 1926. 320.000 metrov, l. 1921. 50.000 m) in 547.000 kg sukna in pletenin. Dalje je omeniti ugoden razvoj industrije klobukov (lani je znašala produkcija 33.000 klobukov, dočim se je prejšnja leta gibala med 18.000 in 22.000) in usnjarske industrije, ki je lani predelala 17 tisoč govejih kož (predlanskim 12.000), 21.000 telejih (19.000) in 230.000 kož od drobnice (212.000). Produkcija čevljske industrije je znašala komaj 145.000 parov (lani 160.000), dočim znaša kapaciteta 355.000 parov. Pričljno ugodno se je lani razvijala tudi kemična industrija. Električne centrale Vojvodine so lani proizvajale 18,1 milijona kilovatnih ur napram 10,2 milijona l. 1921. Zanimiva je tudi statistika o delavskih mezdah, ki nazorno kaže, kako je napram l. 1914. nazadovol realni zaslužek delavcev, in statistika o gibanju cen življenjskih potrebščin, ki so se v Vojvodini od junija 1927 do junija 1928 dvignile za 11,5 %.

— Češkoslovaška zbornica k češko-jugoslovenskim trgovskim pogajanjem. Na planirani seji trgovske zbornice v Ljubljani je bila te dni v početku razprav prečitana obsežna spomenica trgovinsko-političnega odbora, ki se peča prelošem z zastojem trgovinskih pogajanj z Jugoslavijo in z Nemčijo. Kot vzrok tega zastaja se navaja nenormalnost v trgovinski politiki. Nenormalna ureditev agrarnih carin potom določitve minimalnih carinskih postavk za kmetijske proizvode, pa je danes največja ovira v češko-jugoslovenski trgovinski politiki. Agrarni krogi morajo pokazati razumevanje tudi za potrebe industrije, ki je navezana na izvoz, zato se ne smejo trdno držati sistema, ki je s svojimi posledicami pokazal, da je nemogoče in da trajno ovira vso trgovinsko in carinsko politiko države. Najti se mora možnost, da se tudi avtonomne agrarne carine pogodbenim potom lahko znižajo. Odločno se je treba tudi upreti poizkusu za povišanje carin na živilo. Spomenica opozarja, čeprav tako kar je Jugoslavijo ne bo Češkoslovaška mogla priti do zadovoljivih pogodb z Rumunijo in Bolgarijo, če ne bodo ukinitve minimalne agrarne carine. Češkoslovaška zato ni mogla Jugoslaviji za svoje obsežne zahteve glede znižanja jugoslovenskih carin za češkoslovaške izvozne predmete nuditi nikakih protikoncesij. — Istega dne je v teh vprašanjih razpravljal tudi trgovinsko-poli-

tični odbor centrale trgovskih zbornic, ki je izvolil ožji odbor za proučevanje vprašanja agrarnih carin.

— Eksploatacija državnih gozdov v letu 1929/30. Po ekspoziciji ministra za šume in rudnike bo v l. 1929/30. pripušeno k eksploataciji Beograd 12.4725 — 2.125, Berlin 169.015 — 169.515, London 34.415—34.515, Milan 37.135 — 37.285, Newyork 708.65 do 711.15, Praga 20.9875 — 21.07875, Curih 136.64 — 137.14; dinarij 12.4150 — 12.4750.

— Eksploatacija državnih gozdovih za 4,97 milijona kub. metrov lesa, od tega 1,46 milijona kub. m ali 29 % potom licitacij, 6 % potom eksploataciji v državni režiji in 65 % na podlagi dolgoročnih dogovorov. V Sloveniji bo prišlo v eksploatacijo 90.382 kub. m, in sicer potom licitacije 40.535 kub. m, v lastni režiji 48.297 kub. m in na podlagi dolgoročnih dogovorov 1550 kub. m. Od skupne eksploatacije bo prišlo samo na Bosno in Hercegovino 2,93 milijona kub. m, ali skoro 6 %. Od licitacij so predvideni dohodki v višini 37,3 milijona Din, od tega v Sloveniji 4,47 milijona Din. Od dolgoročnih žumskih pogodb pa so predvideni dohodki v višini 96,4 milijona Din.

Borze

21. decembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Največ je bilo povpraševanja po devizah na Prago, Curih, Berlin in Dunaj. Vso potrebo je krila Narodna banka. Deviza na Prago je popustila na 168,38. Prihodnji borzni sestanek se bo zaradi praznikov vršil šele v četrtek.

Na zagrebškem letnem tržišču je vojna škoda danes popustila. Prompna je notirala 433—434,5, trgovala pa se je za december 434, za februar 439,5, za februar brez kupona po 409—408,5. Tudi investicijska je notirala nižje. Za bančne vrednote ni bilo zanimanja, edino v industrijskih vrednotah je bilo nekaj prometa. Sečerna (Osijek) se je dalje okrepila ter trgovala po 460,5, dalje so bili zaključki v Danici po 153, v Vevčah po 116, v Dubrovčiki po 505 in v Trboveljki po 477,5 in 475.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22,845, Berlin 13,535—13,575 (13,55), Bruselj 0—7,911, Budimpešta 0—9,9995, Curih 1094,1—1097,1 (1095,6), Dunaj 7,9915—8,0215 (8,0065), London 275,51—276,31 (275,91), Newyork (ček) 56,58—56,78 (56,68), Pariz 221,46—223,46 (222,46), Praga 167,98—168,79 (168,38).

Zagreb. Amsterdam 22,815—22,875, Dunaj 7,9915—8,0215, Berlin 13,535—13,565, Budimpešta 9,8945—9,9245, London 275,51—276,31, Milan 296,673—298,673, Newyork 56,58—56,78, Pariz 221,46—223,46, Praga 167,98—168,78, Curih 1094,1—1097,1.

Curih. Zagreb 9,12625, Pariz 20,30, London 25,17125, Newyork 518,55, Milan 27,165, Praga 15,365, Dunaj 73,07, Budimpešta 90,425, Berlin 123,66, Bruselj 72,175, Amsterdam 208,425, Varšava 58,175.

Effekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0. Ljubljanska Kreditna 125—0, Prašedionca 920—0, Kreditni zavod 175—0, Večve 114—0, Ruše 260—280, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 433—434,5, kasa 434,5 bl., za december 433—434, za februar 439,5—441, za februar ek 408,5—411, investicijsko 85,5—85,75, agrarne 0—53; bančne vrednote: Hrvatska 65—0, Poljo stara em. 0—18, nova em. 15,5—16,5, Kreditna 93—0, Union 57—57,5, Juzo 91—92, Ljublj. kreditna 125—126, Srpska 152—155, Prašedionca 920—922,5; industrijske vrednote: Našička 1700—0, Gutmann 199—205, Slavski 101—104, Slavonija 5,5—6, Danica 150—155, Drava 0—475, Sečerna 460—465, Vevče 116—118, Isis 26—30, Dubrovčaka 495—507,5

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Evo je, signora.«

Favsta je vzela pergamen in čitala:

»Glede na to, da nam je Gospod v kazni za Naše grehe odvzel potomstvo in da Henrik Navarski kot krivoverec in pospeševalec krivoverstva ne more vladati katoliški Franciji... oznanjamo Mi, Henrik, po milosti božji kralj francoski, vsem Svojim dobrim podanikom: Njegovo Veličanstvo Filip II., kralj Španski, je edini poklican, da Nam kot soprog naše ljubljene pokojne sestre Elizabete nasleduje na francoskem prestolu; zato naročamo vsem Svojim podanikom, ki so ostali zvesti sinovi svete Matere Cerkve, da ga priznajo za Našega naslednika in edinega dediča.«

»Gospa,« je rekel Montalto, ko je Favsta prečitala listino. »kraljeva beseda je v Franciji toliko kakor zakon, in ta proglas spravlja dve tretjini Francije na Filipovo stran. Vsi upi Henrika Béarnskega so z njim uničeni, zakaj katoličani ga bodo zapustili. S peščico hugenotov, ki mu ostane, se bo moral vrniti v svojo navarsko deželico, če bo Filip tako velikodušen, da mu jo pusti. Tisti, ki prinese Filipu ta pergamen, mu tedaj prinese francosko krono. Ako bo ta sel človek močnega duha, kakor ste vi, signora, se bo lahko pogajal s španskim kraljem in si pridržal dalež, ki mu pristoji... Vaša moč v Italiji je zrušena, vaše življenje je tu v nevarnosti. S Filipovo po-

9

močjo si boste lahko ustvarili drugo oblast, ki bo utešila vaše častihlepje... Zato sem namenil ta pergamen vam in vas prosim, da ga nesete Filipu...«

Favstin sklep je bil takoj storjen:

Myrthis, sinko, Pardaillan... ti trije lahko počakajo. Poiskala jih bo kasneje, ko pride zanje čas. Toda zastran Montalta se je bilo treba neutegoma odločiti.

»Kaj naj ukrenem z njim?« je pomislila. »Kaj neki? Moj suženj bo!... Ljudje, ki nosijo ime Peretti,« je povzela na glas, »delajo po navadi za svoj lastni račun... Povejte, zakaj ste prisilili Siksta, da me je pomilostil?... Zakaj mi niste dali umreti?... Zakaj mi odpirate pogled v tako sijajno bodočnost?«

»Signora!« je zamrmral Montalto.

»Ali naj vam povem? Zato, ker me ljubite, kardinal.«

Montalto je pal na kolena in proseče iztegnil roke. Toda Favsta je z migom zajela strastne besede, ki so mu bile na jeziku.

»Molčite, kardinal. Ne govorite stvari, ki jih ne bi mogli preklcati... Da me ljubite, vem. Toda jaz vas ne bom nikoli ljubila.«

»Zakaj ne? Zakaj ne?« je zajecjal Montalto.

»Zato, ker že ljubim, kardinal Montalto... za dvojne ljubezni pa v Favstinem srcu ni prostora.«

Montalto je planil pokoncu:

»Ljubite?... In to pripovedujete meni?«

»Da,« je preprosto odvrnila Favsta, gledaje mu naravnost v oči.

»Koga?... Pardaillana, jelite?«

Montalto je v blazni togoi izdrl bodalo.

»Rekli ste,« je mirno pritrdila Favsta. »Tisti, ki ga ljubim, je Pardaillan... Toda pustite svoje bodalo pri miru, kardinal Montalto: če naj kdo ubije Pardaillana, ga ne boste ubili vi.«

»Kdo pa?... Kdo drugi?« je zasigal Montalto in lasje so se mu naježili.

»Jaz!...«

»Zakaj vi?« je kriknil Montalto.

»Zato, ker ga ljubim,« je hladno odgovorila Favsta.

V.

Poslednja misel Siksta V.

Po nečakovem odhodu je Sikst V. dolgo časa zamišljen sedel za pisalno mizo.

Iz tega premišljevanja ga je vzdramil tajnik, ki mu je prišel javiti, da grof Ercole Sfondrato nujno prosi za posebno avdijenco in da je videti silno razburjen.

Sfondratovo ime je palo v papeževe misli kakor žarek svetlobe v temo.

»Evo tistega, ki sem ga iskal!« je zamrmral sam pri sebi. »Recite grofu Sfondratu, da je dobro došel,« je velel na glas.

Veliki sodnik je stopil v sobo. Njegov obraz je bil spačen od gneva.

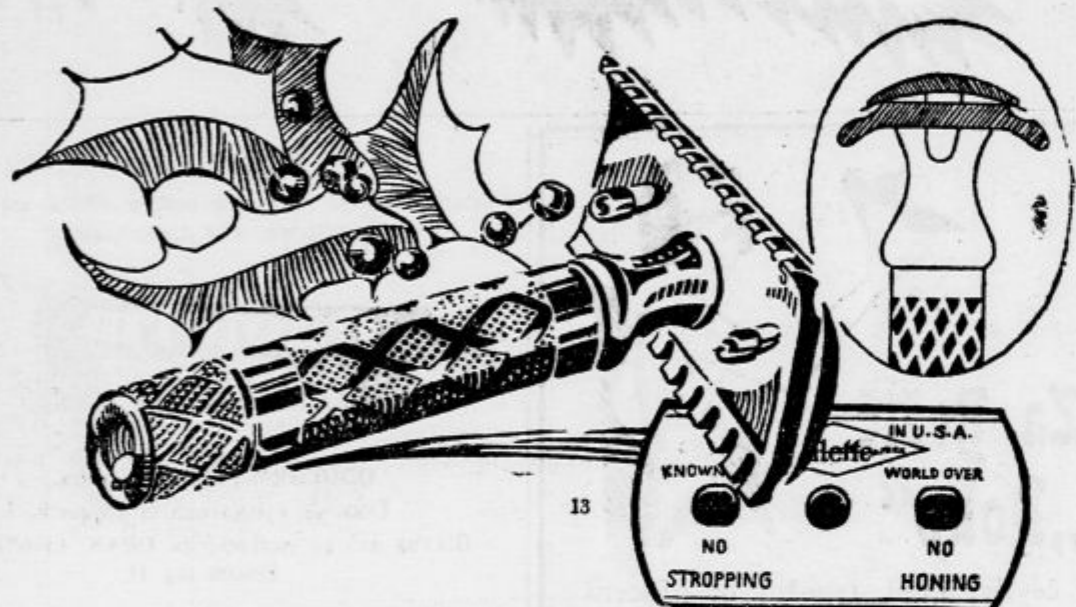
»Nu, grof,« je vprašal Sikst V. ter mu pogledal v obraz, »kaj nam imate povedati?«

Namestu odgovora si je Sfondrato srdito odpel jopič, odgrnil verižnjočo in pokazal na prsih sled Montaltovega bodala.

Papež je z večjim očesom ogledal rano.

»Lep sunek, tako mi Boga!« je rekel nato. »Da ni bilo verižnjače...«

»Sunek naj bi še bil,« je rekel z ostrim glasom. »Morda bi ga odpustil tistemu, ki mi ga je zadal. Toda nečesa drugega mu ne odpustim, dokler ne zasadi svojega bodala v njegovo srce: tega, da ljubiva obadva isto žensko.«

Obdarite „Ga“ z „New Improved“ Gillette-aparatom

Vedno Vam bo hvaležen. Kakor Vas uči izkušnja, zavisí gospodovo razpoloženje zelo od jutranjega britja. Darujte „mu“ „New Improved“ Gillette aparat. Razveseljeval ga bo dolga leta, zakaj britje ž njim je prav prijetno in lahko. Novo konstruirani Gillette aparat združuje v sebi prednosti britve z varnostjo aparata za britje. Rezilo ostane dva ali trikrat dalje časa trpežno in omogoča temeljito gladko britje.

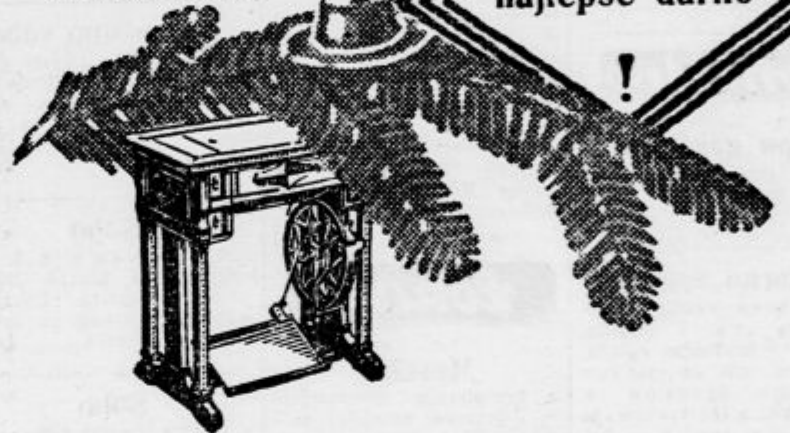
„New Improved“ Gillette aparat se dobi samo v pristnih usnjatih, posrebrnih ali pozlačenih medenih etuijih

MADE IN U. S. A.

KNOWN THE WORLD OVER
GILLETTE SAFETY RAZOR CO.

Gritzner
šivalni stroj

Jos. Petelinc, Ljubljana

Tel. 2913 blizu Prešernovega spomenika ob vodi Tel. 2913

Dame!

Z novim letom zopetni pričetek dopoldanskega, popoldanskega in večernega pouka o damskem krojaštvu za izvrševanje lastne garderobe.

Na željo je na razpolago tudi abonment posameznih dni in tednov. 15709a

Tiskarski stroj

nov, najmodernejši (Tiegedruckpresse), format 518 x 374 mm, motorni pogon 1 KS, s kompletnim priborom, takoj prodamo za nizko ceno in pod zelo ugodnimi pogoji. — Vprašanja na: D. D. prije Škod'ni zavodi v Plznju, zastopstvo ZAGREB. 15681a

dres posebnega naznanila.

Vsem, ki so ga poznali, naznanjamo, da je naš pre-dobri soprog in oče, gospod

Matko Kante

okr. šol. nadzornik v pok.

dne 21. decembra ob 8.20 mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb bo v soboto, 22. dec. ob pol 4. popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta 8, I., na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujoči ostali.

Kras božičnega drevesa je lep fotografski aparat
Velika izbira istih pri
Foto-materijal
Janko Pogačnik
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4

Vaše roke

ostanejo gladke in bele, niso raskave in nimajo ozeblin, ako jih mažete s kremo

Je fals blanc. Dobi se v lekarni in drogeriji. — Glavno skladišče parfumerije URAN, Ljubljana, Mestni trg 11. 264

Mnogo nepotrebnega beganja in pre-mišljevanja si prihranite pri izbiri

božičnih daril

ako obiščete trgovino

Anton Krisper, Ljubljana

Mestni trg - Sritarjeva ulica

kjer se Vam nudi najbogatejša izbira vseh vrst predm. tov., prme njih kot božična darila Vašim malčkom, staršim, se-tram, bratom itd., po najugodnejših cenah in pogojih

Kdor je nezadovoljen s svojim kruhom ali pecivom, naj poskusi peči z

Jugobanal-patent-moko
pa bo takoj nadvse zadovoljen!

Patent divani

v modernih vzorcih pliša, otomane v vseh barvah in kvaliteta, goblena od 550 do 850, vse lasten prvotni izdelek. Kupite najugodnejše pri trdnici Rudolf Sever, Mariljin trg šte. 2. 47

Božični dar NESTLE-A

Društvo „NESTLE“ bo nudilo nabiralcem njegovih sladic od čokolade „Nestle“ veliko priliko, da izpolnijo svoje albume in pridejo do zaželenih dobrot, baš sedaj pred božničnimi prazniki.

Skupna vrednost darov znaša okoli 100.000 dinarjev, ki jih društvo „Nestle“ daruje zvesrim prijateljem

Možnost uspeha bo tem večja, ker pride poleg 200 že v prometu se nahajajočih kratkic, te dni še nad 400 novih, ki vse čakajo srečnega dobitnika.

15313